

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.

Drukiem i nakładem „Drukarni Bydgoskiej” Spółki Akc.

PRENUMERATA

w ekspedycji i agenturach w Bydgoszczy z dodatkiem tygodniowym „ORDOWNIA MIEJSKIEGO” wynosząc kwartalnie 5.40 zł, na pocztach, przez listowego w dom 8.48 zł. — Miesięcznie 1.80 zł, przez listowego w dom 2.13 zł, pod opaską w Polsce 4.00 zł, do Francji i Ameryki 5.00 złotych, do Gdańska 5.00 guldenów, do Niemiec 5.00 marek. — W razie przesłania w zakładzie spowodowanych wyższą siłą, strajków lub t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a prenumeratcy nie mają prawa do odszkodowania. Redaktor przyjmuje od 11—12 w południe oraz od 5—6 po południu. Ekspedycja otwarta od godziny 8 do 12 przed południem i od 1 do 6 po poł. Redaktor odpowiedzialny: Winie ty Sławiński.

Adres redakcji i administracji ul. Poznańska 30.

OGŁOSZENIA

10 groszy od wiersza milim., szerokości 36 milim. Za reklamy od milim. na stronie przed ogłoszeniami 72 milim. 30 groszy, w tekście na drugiej lub dalszych stronach 50 groszy, na 1-ej stronie 75 groszy. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr., każde dalsze 5 groszy, dla poszukujących pracy 50 proc. zniżki. Przy częstem powtarzaniu udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. Ogłoszenia zagraniczne 100% nadwyżki. Rękopisy zostają w administracji. — Konta bankowe: Bank Bydgoski T. A. — Bank Ludowy. — Bank M. Stadthagen T. A. — Bank Dyskontowy. Konto czekowe: P. K. O. nr. 203713 — Poznań. Aby uniknąć niedokładności, ogłoszeń telefonem nie przyjmuje się.

Telefon administracji 315.

Telefon naczelnego redaktora nr. 316.

Telefon redakcji 326.

Numer 13.

BYDGOSZCZ, sobota, dnia 17 stycznia 1925 roku.

Rok XIX.

Różowe okulary ministra Kiedronia.

Wszyscy winni, tylko nie rząd!

Grabski naprawił walutę ale nie stunkni gospodarze. — Trzeba narużyć 8 godzinny dzień pracy. Połatek przemysłowy powodem drożyzny. — Kredyty zagraniczne pójdą na budowlę. — Wywóz zboża był konieczny dla otrzymania sztucznych nawozów. — Zapowiedź zmniejszenia podatku obrotowego.

Warszawa, 15. 1. (Pat). Senacka komisja gospodarstwa społecznego zastanawiała się nad położeniem gospodarzem w kraju. W dyskusji przemawiali senatorowie Truskier (kl. żyd.), Popowski (ZLN.), Lipkowski (ZLN.), Osiński (Wyzw) i Misiołek (P-PS.). Pierwsi trzej mówcy podkreślili ciężkie położenie przemysłu któremu grozi ruina. Uznając zasługi premiera Grabskiego w sprawie sanacji waluty, mówcy podkreślili jednakże, że tapożno zaczął on starać się o pożyczkę zagraniczną, która by umożliwiła sanację takich stosunków gospodarczych. Mówcy podnieśli wreszcie wielką wydajność pracy, zaznaczając, że wobec przedłużenia dnia roboczego w Niemczech i w Polsce będzie trzeba przynajmniej na pewien bliżej określony czas uczynić wyłom w naszym ustawodawstwie o 8-godzinny dniu pracy, przyczem powołali się na rezultaty, osiągnięte w przemysle hutniczym G. Śląska, gdzie wydajność ogromnie się powiększyła, a równoległe z nią także zarobki. Sen. Osiński zaznaczył, że nie rolnictwo jest winne drożyzny. Drożyzna powoduje podatek przemysłowy. Zdaniem poprzednich mówców, ten podatek dochodzi do 15 procent, zanim artykuł dany dojdzie do rąk konsumenta.

W dyskusji zabrał głos minister przemysłu i handlu p. Kiedroń i zwrócił na wstępie uwagę na błęskę nieurodzaju w roku ubiegłym, który pokrzyżował plan gospodarczy rządu i gdyby nie on, sytuacja byłaby zupełnie inna. Sytuacja ta jest dlatego ciężka, że społeczeństwo nie rdaie sobie sprawy z położenia kraju po wojnie. Chcielibyśmy żyć wygodnie, nie ponosząc ciężarów. Co do kredytów zagranicznych, p. minister jest zdania, że mogą one być zużyte tylko na inwestycje a nie na konsumpcje. Rząd wierzy w to, że realizacja ich nastąpi niebawem. Główną gałęzią życia gospodarczego, na którą kredyty uzyskane będą obrócone, jest nasze budownictwo. Co do przedłużenia 8-godzinnego dnia pracy, p. minister jest przeciwny takiemu przedłużeniu w przemysle węglowym, gdyż od 20 lat na Śląsku Cieszyńskim 8-godzinny dzień pracy obowiązywał i kopalnie tamtejsze mogły skutecznie konkurować z kopalniami na G. Śląsku, gdzie podówczas obowiązywał 10-godzinny dzień pracy. — Wszystko zależy od organizacji pracy i od zaprowadzenia nowoczesnych urządzeń technicznych. W innych gałęziach przemysłu, gdy się okaże, że w krajach konkurencyjnych, gdzie przedłużono dzień roboczy, wydajność jest większa i towar jest tańszy, trzeba przedłużyć dzień roboczy.

Sprawę Gdańską weźmie w ręce Liga Narodów.

Marszałek Trąpczyński nawołuje do wypowiedzenia Gdańskowi umowy gospodarczej. — Co mówią o zatargu w Anglii.

Warszawa, 16. 1. (Tel. wł.) Do pism porannych warszawskich donoszą z Gdańska, że istnieją dostateczne podstawy do stwierdzenia, że prawdopodobieństwo upoważnienia senatu gdańskiego przez wysokiego komisarza do zdjęcia skrzynek pocztowych jest prawie wykluczone. W tym stanie rzeczy sprawa poczty polskiej wchodzi na drogę normalnego arbitrażu, przewidzianego przez istniejące traktaty. Nie ulega wątpliwości, że bezwzględne stanowisko ministra Strassburgera, poparte kategorycznie przez rząd i opinię polską, zmusiło wysokiego komisarza do powrotu na drogę legalnego rozstrzygnięcia kwestji poczty polskiej w Gdańsku.

Wczoraj wieczorem u pana marszałka Trąpczyńskiego odbyło się zebranie dyskusyjne w sprawie zatargu z Gdańskiem. Marszałek oświadczył się za wypowiedzeniem

Gdańskowi umowy warszawskiej, a zwłaszcza umowy celnej. Dalej nawoływał do zorganizowania się społeczeństwa przeciwko akcji nacjonalistów gdańskich. Następnie przemawiali wojewoda pomorski dr. Wachowiak i poseł Plucieński, który w ciągu 3 lat był komisarzem Rzeczypospolitej w Gdańsku.

Z Londynu donoszą, że tamtejsze koła polityczne ubolewają nad rozdmuchaniem sprawy skrzynek pocztowych i spodziewają się, że konflikt będzie zlikwidowany normalną drogą przez Ligę Narodów.

Wczoraj w sali Tow. Hygienicznego odbył się wiec w sprawie zatargu z Gdańskiem. Przemawiali posłowie: Szebeko i Marjan Seyda. Powzięto rezolucję, wzywającą rząd do stanowczej i energicznej obrony praw polskich w Gdańsku.

Mac Donell - ucieczka i nadzieją gdańskich szowinistów.

Gdańsk, 15. 1. (PAT.) Energiczne stanowisko rządu polskiego i jednomyślność polskiej opinii publicznej oraz akcja przedsięwzięta przez polskie czynniki miarodajne — wywołały tu wielkie zaniepokojenie, któremu prasa tutejsza daje wyraz bez żadnych ogródek. Zdaniem „Danziger Neueste Nachrichten”, Gdańsk w tej chwili znajduje się w niekorzystnym położeniu, gdyż niema osobnego swego przedstawicielstwa ani w Warszawie, ani w Genewie. Należy więc spodziewać się, że wysoki komisarz Mac Donell ujmie się za bezbronnym Gdańskiem i stanie w obronie praw W. M. Gdańska. Tylko organ socjal-demokratów „Danziger Volksstimme” wbrew twierdzeniom nacjonalistycznej prasy gdańskiej, opierającym się na

Rząd musiał pozwolić na wywóz pewnej ilości zboża, gdyż tylko za to wzajemian rolnicy nasi mogli otrzymać sztuczne nawozy, bez których nie można myśleć o intensywnym gospodarstwie rolniczym. Co do podatków, p. minister stwierdził, że społeczeństwo przeszło niemal bez zwrócenia uwagi do porządku dziennego nad zniesieniem przez rząd podatku węglowego, chociaż podatek ten był główną przyczyną podrożeń wszystkich artykułów, wytwarzanych w kraju.

Podatek obrotowy jest istotnie uciążliwy, dlatego też p. minister przemysłu wystąpi z wnioskiem do Ministerstwa Skarbu, aby ten podatek znowelizować.

rzekomem orzeczeniu poprzedniego wysokiego komisarza gen Hackinga w sprawie poczty polskiej w Gdańsku, przyznając, że w sprawie tej właściwie niema żadnego prawomocnego orzeczenia wysokiego komisarza. General Hacking bowiem — jak stwierdza dziennik — uważał, że podobnego orzeczenia nie było potrzeba. Dalej jednak „Danziger Volksstimme” atakuje prasę warszawską.

Posel Skirmunt u Chamberlaina.

Londyn, 15. 1. (Pat). Posel Skirmunt był dziś przyjęty na przeszło godzinnej audjencji przez ministra spraw zagranicznych Chamberlaina. Przedmiotem rozmowy były sprawy Gdańska, bałtyckie i inne.

Lewica radzi nad ujednostajnieniem taktyki w Sejmie.

Warszawa, 16. 1. (Tel. wł.) Wczorą odbyło się w Sejmie zebranie przedstawicieli ugrupowań lewicy, celem ujednostajnienia taktyki w Sejmie. W zebraniu brał udział przedstawiciel grup od P. P. S. do N. P. R.-u włącznie.

Dostaniemy pożyczkę z Ameryki.

Warszawa, 16. 1. (Tel. wł.) Dzisiejszy „Kurier Polski” zamieszcza wiadomość następującej treści: „Dowiedujemy się, że pertraktacje rządu w sprawie zaciągnięcia w Stanach Zjedno-

zonych Ameryki Północnej pożyczki w wysokości 50 milionów dolarów dobiegają do pomyślnego końca”.

Mac Donell nie kazał usuwać skrzynek polskich.

Gdańsk, 15. 1. (Pat). „Danziger Neueste Nachrichten” stwierdzają, że wczorajszy komunikat Mac Donella jest pierwszym oficjalnym komunikatem w sprawie poczty polskiej w Gdańsku, otrzymanym przez senat. Senat gdański nie otrzymał jeszcze dotychczas polecenia usunięcia polskich skrzynek pocztowych, jak również nie otrzymał polecenia w sprawie zaprowadzenia stanu poprzedniego, ani też sam nie przedsięwziął dotychczas ze swej strony żadnych podobnych kroków.

Niech Skrzyński mówi!

Warszawa, 15. 1. (Pat). Na dzisiejszym posiedzeniu senackiej komisji spraw zagranicznych miał być omawiany wniosek w sprawie ostatniego zatargu z Gdańskiem. Na wniosek przewodniczącego sen. Kiniorskiego komisja postanowiła zwołać specjalne posiedzenie i zaprosić na nie prezesa Radp Ministrów p. Grabskiego oraz ministra spraw zagranicznych p. Skrzyńskiego.

Polska narusza traktat wersalski.

Czego chce dowiedzieć intrygancka prasa gdańska.

Gdańsk, 15. 1. (Pat). Wczorajszy list Mac Donella do senatu gdańskiego powitany był z nieukrytą radością przez prasę gdańską. Ton tej ostatniej stał się znów znacznie ostrzejszy i agresywniejszy w stosunku do Polski. Wszystkie groźby, zawarte w ostatnim przemówieniu ministra Thugutta — zdaniem prasy gdańskiej — skierowane są pozornie tylko przeciw Gdańskowi, w rzeczywistości zaś są one fronda przeciw wysokiemu komisarzowi oraz jego decyzji i zapewne są pogroźkami, skierowanemu przeciwko niemu. Polska nie chce już — zdaniem dzienników — uznawać granic zakresu art. 39 konwencji paryskiej w sprawie uprawnień wysokiego komisarza i stwarza przez to nową sytuację będącą w rozdzwieku w traktacie wersalskim.

Monarchiści niemieccy podnoszą feb.

Warszawa, 16. 1. (Tel. wł.). Donoszą z Berlina, że w Norymberdze odbyła się manifestacja monarchiczna z udziałem szeregu książąt niemieckich i bawarskiego następcy tronu. Manifestacja odbyła się pod pozorem obchodu rocznicy założenia cesarstwa niemieckiego.

Jutro w sobotę, o godz. 8 wieczorem w Teatrze Miejskim wystąpi najsympliczniejszy na świecie zespół smyczkowy t. zw.

KWARTET SEVCIK'A

Szwecyżka
w programie: Borodin, Dworzak, Mozart i inni.
Bilety do nabycia w kasie teatru. — Ceny miejsc
zwycajne. — Szczegóły w programach. (122)

Dzierżyński następcą Trockiego.

Wybrany został jako człowiek „silnej ręki”. — Ma on stłumić trockizm w armii sowieckiej.

Z Moskwy donoszą: Następcą Trockiego na stanowisko przewodniczącego „Naczelnej wojskowej rady rewolucyjnej” oraz komisarza ludowego dla spraw wojskowych, został mianowany Dzierżyński, twórca „czerezwyczałki”, a osiatnio prezes „rady gospodarstwa narodowego”. Jego znów zastąpi Kubiszew.

Nominacja ta została zdecydowana po dłuższej walce różnych obozów, z których każdy bronił swych kandydatów. — Frunzego, Budiennego, Kamieniewa i innych.

Ponieważ każdy z tych kandydatów mimo swej „fachowości”, napotkał na opór przeciwników, postanowiono więc, na czele wojskowości czerwonej postawić Dzierżyńskiego, znanego z „silnej ręki” oraz bezwzględności. Ma on stłumić „trockizm” w szeregach armii sowieckiej (Dzierżyński, z urodzenia niestety Polak, jest najbardziej krwawą dchiwą kanałą w Bolszewii. Zeszłego roku podał się wyczerpującą charakterystykę tego okrutnika, który setki tysięcy mordów ma na sumieniu. Robespierre błędnie przy nim a Dżingischan jest wobec Dzierżyńskiego nieledwie przyjacielem ludzkości. — Redakcja).

Za jaką cenę Stany Zjednoczone chcą uznać bolszewików.

Z Waszyngtonu donoszą, że prezydent Coolidge oświadczył gotowość utworzenia w parlamencie osobnej komisji, któraby zajęła się ustaleniem warunków, pod jakimi Stany Zjednoczone mogłyby uznać rząd sowiecki. Warunki te są następujące: 1) Rząd sowiecki uzna długi rosyjskie w sumie 250.000.000 dolarów wraz z procentami, zaciągnięty przez rząd Kiereńskiego, 2) uzna roszczenia odszkodawcze oby watełi amerykańskich w Gdańsku i zwróci im skonfiskowaną własność oraz 3) utrzyma się od robienia propagandy bolszewickiej w Stanach Zjednoczonych.

„Temps” o konferencji bałtyckiej.

W związku z konferencją bałtycką paryską „Temps” pisze: Należy mieć nadzieję, że konferencja osiągnie, jako cel dodatkowy, podjęcie normalnych stosunków pomiędzy Polską a Litwą, po załatwieniu na korzyść Litwy sprawy Kłajpedy, a Wilna na korzyść Polski. Uważamy, że leży to w interesie obu narodów, tembardziej, że sytuacja nad Bałtykiem jest już dostatecznie niebezpieczna bez tych bezmyślnych sporów.

Artykuł piosła Skirmunta w „Daily Telegraph”

Prostuje kłamliwe informacje w Gdańku Londyn, 15. 1. (Pat.) Wczorajszy „Daily Telegraph” zamieszcza dłuższy artykuł piosła Skirmunta pod tytułem „Poland and Dantzig”. W artykule tym piosła prostuje nieścisłe wiadomości tego dziennika o incydencie gdańskim. Wyjaśnienia sięte są w formie rzeczowej i opierają się na odpowiednich cytatach z traktatu i konwencji polsko-gdańskiej. Artykuł ten, który uwydatnia niezwykle pojednawcze stanowisko Polski, czyni wrażenie przekonujące w sensie bezwarunkowej słuszności Polski w incydencie gdańskim

Śmierć zapomocą własnego wynalazku.

„Umieram zapomocą własnego wynalazku, czy to nie śmieszne?” — napisał 46-letni Józef Born, którego zwłoki znaleziono przed kilku dniami. Był on niemieckim chemikiem, przybył z Utrechtu do Londynu, spodziewając się spieniężyć swoje wynalazki, dotyczące taniego wytwarzania nikotyny i kokainy oraz nieznanych trucizn. Zawarł umowę z pewną firmą chemiczną, która na jego doświadczenia dała

Gdańsk mobilizuje?

Kraków, 15. 1. „Nowa Reforma” donosi, że w Gdańsku w dniach największego napięcia w sprawie zatargu pocztowego, oficerowie pruskiej armii, zatrudnieni w administracji celnej Gdańska,

nie przychodzili do biur, lecz mobilizowali organizacje wojskowe, istniejące na terenie Gdańska, jak również Schutzpolizei. Wszystko możliwe...

Witos tworzy większość sejmową.

Ma się ona składać z Piasta, z Chadecji i N. P. R.

Lwów, 15. 1. Pisma tutejsze przynoszą wiadomość, pochodzącą wrzekomo z kuloarów sejmowych i z warszawskich kół politycznych, że poseł Witos pragnie dalej nad utworzeniem większości sejmowej. Poniechał jednak poprzedniego planu oparcia tej większości na porozumieniu między Piastem a ZLN, co byłoby właściwie odnowieniem paktu lanekorońskiego, a zamierza stworzyć silne centrum sejmowe, łącząc Piasta

z Chrześc. Demokr., ewentualnie z grupą chrześcijańsko-narodową i NPR., przy czym nie jest wiadome, jak daleko na lewo poszłoby to porozumienie. Podjęte w tym kierunku rokowania należy uważać dopiero za przedwstępne i o szansach powodzenia tej akcji na razie nie pewnego nie można jeszcze powiedzieć. (Nam się zdaje, że szanowny dziennik z Wierchostawie sprzedaje skórę przed zastrzeleniem niedźwiedzia Red.)

Uzgodnienie akcji opozycji we Włoszech.

Przeciw reformie wyborczej Mussoliniego. — Powrót komunistów do parlamentu.

Z Rzymu donoszą: Dominującym faktem w polityce doby obecnej jest uzgodnienie parlamentarnej akcji opozycji liberalnej i demokratycznej, biorąc udział w obradach parlamentu. Fakt, że trzej eksperje-rzy, t. j. Giolitti, Salandra i Orlando stoją razem przeciwko rządowi uważany jest pomimo silnej polityki i pozycji rządu za poważny. Chociaż wszyscy ci trzej mężowie stanu są za reformą wyborczą na podstawie systemu jednomandatowego, zdecydowali się oni jednak głosować przeciwko reformie ze względów zasadniczych, a to wobec teraźniejszej polityki wewnętrznej rządu. Trzy te grupy liberalne wy-

stępują w akcji parlamentarnej solidarnie ze związkiem byłych wojskowych, którzy są jednak w sprawie reformy wyborczej zwolennikami systemu proporcjonalnego. Na dzisiejszym posiedzeniu parlament rozpoczął dyskusję nad ordynacją wyborczą. Sensację dnia stanowił powrót do izby komunistów, którzy zdecydowali się wziąć udział w dyskusji. Komuniści weszli do sali całą grupą i zajęli najwyżej położone ławy na skrajnej lewicy. Dotychczas w sprawie reformy wyborczej zapisanych jest do głosu 10 posłów, z tego 3 demokratów, 2 komunistów i 5 faszystów.

Radicz wciąż pokutuje.

Zagrzeb, 14. 1. (Pat.) Odmowę władz sądowych w Zagrzebiu co do unieważnienia listy wyborczej partji Radicza uważa opozycja za klęskę rządu. Tymczasem rząd Pasicza odmowę powyższą usiłuje osłabić twierdzeniem, że sędzia śledczy nie rozporządzał całym materiałem, obciążającym Radicza i jego towarzyszy. Rząd jest przekonany, że na podstawie nowego materiału będzie musiał wznowić oskarżenie przeciwko Radiczowi i towarzyszą.

Dziennik popierający Pasicza „Vreme” opisuje szczegółowo incydent z listami, które Radicz usiłował przesłać przez więziennego strażnika. Listy te miały być doręczone Trumbiczowi, obrońcy Radicza i zawierały polecenie natychmiastowego udania się do poselstwa sowieckiego w Wiedniu i przedstawie-

nia tam pełnomocnictw, udzielonych Trumbiczowi przez Radicza jeszcze przed aresztowaniem, celem zorganizowania wspólnej akcji.

List zaleca chłopskiemu stronnictwu chorwackiemu powstrzymanie się od wyborów w dniu 8. lutego i propagowanie obstrukcji przeciw wyborom. Przejęcie tych listów spowodowało odebranie paszportu, wydanego Trumbiczowi, który miał zamiar wyjechać zagranicę. W dniu dzisiejszym sąd pierwszej instancji w Zagrzebiu, który postanowił oddzielić oskarżenia, ciężące na Radiczu, od oskarżenia przeciwko innemu członkowi jego stronnictwa, sprzeciwił się za utrzymywaniu oskarżonych w areszcie prewencyjnym, z wyjątkiem jednego Radicza Prokurator generalny zaprotestował przeciwko uchwale sądu.

mu 50 funtów, a po ukończeniu wynalazku miała go kupić za 2000 funtów. Tymczasem doświadczenia te ciągnęły się od sierpnia. Born zaczął cierpieć biedę. Napisał więc do niemieckiego konsula, by się żoną zaopiekował, a sam, zapewniając ją o swej miłości, odbiera sobie życie. Stwierdzono, że użyta przez niego trucizna jest nieznaną w aptekarstwie.

Na czasie.

Białogłowy w skarpetkach.

Jedno z pism warszawskich otrzymało niedawno ciekawe zażalenie panny A. P. na swego narzeczonego, gdzie panią wspomniana oskarża go o brak gustu i przymuszania jej do noszenia na ulicy wywinionych skarpetek wełnianych. Sprawa ta była powodem kłótni narzeczonych. Bezstronny wyrok redakcji miał rozstrzygnąć spór. Referentka mody owej redakcji ogłosiła następujący wyrok: „Noszenie skarpetek na ulicy przez białogłowy uważam za ciężkie przewinienie wobec dobrego smaku i elegancji. —

Wprawdzie wyżej wymienione wełn skarpetki są modne i noszone, ale tylko do stroju turystycznego lub sportowego — zwłaszcza do sportów zimowych. Zastosowanie do lakierowanych pantofli i jedwabnych pończoch są obrazą smaku i sensu.”

Może ten rozsądny i trzeźwy wyrok przekona panie nasze, że noszenie dziwnych pstrych skarpetek wcale im wdzięku nie dodaje, a liłość jedynie i uśmiech pogardliwy może wywołać. Cienkie pończoski i wycięte balowe pantofelki w połączeniu z rozpuchającą meszt brutalnie gruba szkarpetką są wprost barbarzyństwem dla estetyki i higieny. Gruby wałek na dolnej części nogi, to ohyda, zatracająca wdzięk pięknej odzianej w zgrabny bucik nóżki kobiecej. Więc czas najwyższy, aby panie nasze zrezygnowały z tej pokracznej mody i zaczęły lepiej i estetyczniej dbać o wygląd swych dolnych kończyn.

Rozpowszechniacie

„Dziennik Bydgoski”!

Walka o zakłady Starachowickie.

Zrównanie czasu pracy w hutach Małopolski, Kongresówki i G. Śląska.

Z Warszawy donoszą: Sejmowa komisja przemysłowo-handlowa obradowała nad projektem piosła Paczka (PPS.) wzywającym rząd do objęcia zakładów starachowickich pod przymusowy zarząd państwowy.

Wniosek nie został podtrzymany. Zamiast tego wniosku pos Damiand wysunął inny, aby Sejm wezwał rząd do zbadania warunków objęcia zakładów w Starachowicach w zarząd państwowy i przedłożył Sejmowi dokładne obliczenie kosztów takiego przedsięwzięcia. Głosy komisji w tej sprawie podzieliły się tak, że 12 głosów było za i 12 przeciw. Głosem przewodniczącego pos. Dymowskiego (Chrz. D.) wniosek został przyjęty. Następnie zostały przyjęte większością głosów m. inn. następujące wnioski: wniosek pos. Wierzbickiego (ZLN), wzywający rząd do zrównania hut w Kongresówce i Małopolce z gónoślaskimi w sprawie długości dnia pracy i wniosek piosła Wierzbickiego, wzywający rząd do przedsięwzięcia środków ożywienia ruchu budowlanego.

„Poprawki” do ustawy o podatku dochodowym.

Sejmowa komisja skarbowa ukończyła drugie czytanie projektu noweli do ustawy o podatku dochodowym. Do projektu rządowego wprowadzono zmianę, polegającą na tem, że minimum egzystencji dla dochodów nie fundowanych niższono z trzech na 2 i pół oraz że począwszy od 12 000 zł. rocznego dochodu nie fundowanego wprowadzono tę samą skalę, która w art 6 przyjęta została dla dochodów fundowanych. Powoduje to poważną, do 40 procent dochodzącą podwyżkę skali podatkowej. Trzecie czytanie projektu noweli odbędzie się we czwartek.

Fundusz na budowę kwater wojskowych w podkomisji uchwalony.

Senacka podkomisja do projektu ustawy o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju, obradująca przez cały dzień dzisiejszy przyjęła wszystkie przepisy, zaproponowane przez p. prezesa Rady Ministrów i ministra skarbu Grabskiego, a dotyczące funduszu kwaterunków wojskowych, dochodów tego funduszu, organizacji i kompetencji.

Okruczy.

Szkoda, że nakaz prowadzenia na linewce odnosi się tylko do psów. Rozciągnąć należałoby go i na niektórych ludzi.

Dziennikarze i raki mają nożyce. Z tą różnicą, że u raków są one nie tylko nieszkodliwe, ale owszem stanowią najszlachetniejszą część ich jestestwa.

Jeżeli chcesz, by ci nastąpiono na nogę — spraw sobie tylko nagniotek...

Byłem w towarzystwie. Rozmowa toczyła się na temat miłości, małżeństwa i innych spraw pieniężnych.

Ludzie, którzy umieją pisać, nazywają się pisarzami. Ci, którzy nie umieją, nazywają się tak samo.

Nie jeden dorobkiewicz powinien się być jeszcze dorobić parę lat ciężkiego kryminału.

Filozof grecki Euklides twierdził, że niema w świecie zupełnie pustych przestrzeni. Widać, że nie zaglądał do żołądka polskich emerytów.

Przy separacjach i rozwodach nakazuje ustawa trzykrotnie upomnieć oboje małżonków, aby odstąpili od swego szlądaru. Dlaczego nie robi się tego przed ślubem?!

Rofl.

Dr Stefan Cwojdziski

Obszar i zaludnienie Polski przedrozbiorowej i dzisiejszej.

I.

Polska historyczna osiągnęła swą największą rozległość terytorjalną w epoce Jagiellonów i utrzymywała ją mniej więcej do śmierci Władysława IV. r. 1648, poczem za panowania trzeciego króla z dynastji Wazów, Jana Kazimierza, poczęła się stopniowo kurczyć. W okresie swego największego rozrostu Rzeczpospolita Polska obejmowała w obu dzielnicach korony, Wielko- i Małopolsce, i w W. Księstwie Litewskim ogółem 35 województw, księstwo Warmię i 2 ziemie, oraz rozciągało swą suwerenność na państewka wasalne, Prusy Książęce, Kurlandję, Mołdawię i Wołoszczyznę. Wschodnie jej granice wybiegały wówczas daleko poza linię rzek Dźwiny i Dniepru, obejmując całe Inflanty, Smoleńsk, Zadnieprze. W tych największych granicach Polska liczyła prawie 21 000 kwadr. mil geograficznych (około 1 170 000 kwadr. kilometrów). *) co równałoby się trzem obszarom Polski dzisiejszej, jak się przekonamy niżej.

Ludność ówczesną na tem olbrzymim terytorjum zamieszkała oszacowano w przybliżeniu na przeszło 30 milionów, ale podstawa w źródłach do jakiegokolwiek ścisłego obliczenia nie ma. W każdym razie była Polska wówczas po carstwie moskiewskim największym terytorjalnie a jednym z największych ludnościowo mocarstw europejskich.

Za panowania króla Jana Kazimierza rozpoczęła się era gwałtownego kurczenia się obszaru państwa polskiego, którego bolesnymi etapami są traktaty wewalsko-bydgoski w r. 1657, w Oliwie r. 1660, w Andruszowie r. 1667, w Buczaczu 1672, oraz pokój r. 1686 zwany „pokojem Grzymułtowskiego“ za Jana III. W tym czasie utraciła Polska zwierzchnictwo formalne nad Prusami Książęcimi, Mołdawią i Wołoszczyzną, oraz posiadanie rozległych dzierżaw zadnieprskich łącznie ze Smoleńskiem i stolicą Rusi Kijowem po prawym brzegu Dniepru, tudzież Inflant. W tych zmniejszonych granicach Polska, która od ukończenia wojny „północnej“

*) Przyp. autora: W obliczeniach terytorjalnych przyjmuje jako jednostkę większą i ła wieszszą do uchwycenia pamięcią milę kwadratową, równającą się 56²/1000 kwadratów, tak iż np. 1000 mil $\square$ = 56 250 km $\square$.

St. Pożarowski.

(84)

Handlarze dusz.

Powieść kryminalna.

(Ciąg dalszy).

Gdy handlarz był już zupełnie obnażony, Cezary wyjął z pod siedzenia długie wiosło, w jakie waporyety są zawsze zaopatrzone na wypadek, gdyby motor odmówił posłuszeństwa, i wiosło to postawił na ziemi na sztorce, przykładając je równocześnie z tyłu do pleców Czarnego.

— A teraz — rzekł do Kostka — okręć go dookoła resztą sznura, tak żeby był do wiosła mocno przykrępowany. Głównie nogi ściągaj mu silnie, aby ich kurczyć nie mógł.

Kostek wykonał i ten rozkaz, jakkolwiek nie umiał sobie zdać sprawy, do czego to wszystko zmierza.

Niebawem zbrodniarz stał okręcony silnie powrozem, z wiosłem wzdłuż nóg i pleców aż do głowy, wskutek czego ruchy miał zupełnie sparaliżowane, tak że nawet za dnym muskulem dźgnąć nie był w stanie.

— Odstap! — rzekł Cezary do Kostka.

Chłopiec cofnął się, a Cezary wziął pierścien ratunkowy z ławki i wcisnął go Czarnemu przez głowę aż do szyji. W ten sposób Czarny miał pod brodą i do koła karku grubą pas skórzany.

Uczyniwszy to, Cezary odstąpił od zbrodniarza, badając tylko, czy jest wszędzie dobrze związany.

Czarnemu zaś poczęło teraz świ-

Niech policja tę rzecz zbada!

„Dancigerkę“ u nas rozpowszechniają mimo zakazu...

„Echo Warszawskie“ pisze co następuje:

„Dzieją się na świecie różne mniej lub więcej nieprawdopodobne historie, ale tego co zaobserwowałem w ostatnich dniach w Bydgoszczy naprawdę nie jestem w stanie zrozumieć.

Oto z chwiłą odjęcia debitu pocztowego dla „Danziger Neueste Nachrichten“ hakatystyczne to pismo ukazało się w Bydgoszczy w znacznie zwiększonych ilościach.

Jest to zasługa miejscowego filonimieckiego biura dzienników „Express“ i pewnej liczby sprzedawców ulicznych, którzy w dalszym ciągu rozpowszechniają tę gazetę, mimo licznych zgłoszonych miejscowym polskim władzom przez mieszkańców Bydgoszczy, protestów.

Władze miejscowe są na to ślepe i głuche.

Może tedy list mój, zamieszczony na

między Karolem XII szwedzkim a carem Piotrem, królem Augustem II. i Danją żadnego już nie brała udziału w polityce ogólnoeuropejskiej i spadła do roli przedmiotu dyplomacji mocarstw ościennych, przetrwała aż do pierwszego rozbioru kraju w r. 1772.

W chwili tegoż rozbioru Rzeczpospolita Polska obejmowała jeszcze 13 300 kwadr. mil, nie wliczając w to holdowniczego księstwa Kurlandji o obszarze 495 kwadr. mil i 11 i pół miliona ludności. Obszar ówczesny był zatem jeszcze prawie dokładnie dwa razy tak wielki, jak obszar dzisiejszy Polski (6880 kwadr. mil), a ludność stanowiła dwie piąte dzisiejszej ludności (27 i pół miliona).

Pierwszy rozbiór Polski w r. 1772 oderwał od Polski na rzecz: Rosji 1693 kwadr. mil z 1 310 000 ludności, Austrii 1509 kwadr. mil z 2 130 000 ludności, Prus 660 kwadr. mil z 580 000 ludności, czyli ogółem 3862 kwadr. mile i 4 020 000 dusz, tak iż pozostało Polsce 9438 kwadr. mil i przeszło 7 400 000 ludności.

Dla porównania nadmieniam, że Niemcy w chwili wybuchu wojny światowej miały 9900, a Francja 9600 kwadr. mil obszaru, a zatem nie wiele więcej, niż Polska po pierwszym rozbiórze kraju.

W epoce 1772—1793, pomiędzy pierwszym a drugim rozbiorem Polski ludność skutkiem naturalnych przyczyn rozwojowych, dzięki pokojowi, ustaniu zamieszek wewnętrznych, polepszeniu się administracji i ładu wewnętrznego oraz wznoszącemu stopniowo dobrobytowi wzro-

tać, jaką śmierć jego prześladowca mu obmyślił. Więc pomimo gestych włosów głowa cała oblała mu się śmiertelnym potem. Krople tego potu, jakie mu wystąpiły na twarz, były tak grube, że niby groch toczyły mu się na dół po policzkach.

Cezary spojrział znowu w niebo i zauważył, że już idzie ku świtanu.

— Czarny — rzekł do zbrodniarza — czy pojednałeś się z Bogiem i gotów jesteś na śmierć?

A gdy Czarny począł tylko kłapać zębami, dodał:

— Widzisz przecie, że śmierć twoja nie będzie lekka. Umrzesz w męce.

Głos Cezarego był tak głuchy i ponury, jakby dobywał się z pod ziemi.

— Paaanie, łaski!... łaaaski! — zarechotał zbrodniarz, wykrzykiwając nieludzko usta.

— Niema łaski dla ciebie i dla tobie podobnych! Niech duchy ofiar twoich w tej strasznej godzinie spłyną ku tobie z przebaczeniem, a może... może...

Tu głos Cezarego załamał się jakby we walce ze sobą i w wątpieniu.

Zbrodniarzowi zaś dygotała broda, że nie mógł mówić. Aż zmógł się na tyle że wykrztusił ze siebie.

— Panie, miej litość!... Olga jest w domu Canzasa... oddam ci ją...

Cezary na te słowa zachwiał się i oczy mu się zaświeciły jak dwa szatańskie płomienie.

— Łiesz! — zawołał jakimś głosem, z którego skowyczały piekielny ból i rozpacz. — Łiesz! Olga o-

lamach „Echa Warszawskiego“ zainteresuje stosunkami bydgoskimi władze centralne, a przedewszystkiem p. ministra spraw wewnętrznych, który ze swej strony wglądnie w tutejsze porządki i miejscowe władze zmusi do należytego reagowania na karygodne zachowanie się sprzedawców gazet.

Stały czytelnik „Echa Warszawskiego“ Zelechowski.

* * *

O ile było nam możliwe sprawę tę zbadać, to rzecz cała polega na następującym nieporozumieniu:

Atakowała urząd nasz w pamiętnym artykule „Danziger Ztg.“, i jej został prawdopodobnie odebrany debet pocztowy w Polsce, a tylko Pat przez omyłkę (bo on się bardzo często myli) wsadził na indeks „Danz. N Nachr.“. Byłoby rzeczą władz, sprawę tę wyjaśnić.

śła z 7,4 na 8,8 milionów, tak iż w dobie uchwalenia konstytucji 3 maja w r. 1791 ludność osiągnęła cyfrę 8 800 000 dusz.

Według wyników drobiazgowych badań historyka Tad. Korzona w jego monumentalnym dziele p. t. „Dzieje wewnętrzne Polski za Stanisława Augusta“ Polska ze swoimi 9438 kwadr. mil obszaru krótko przed drugim swym rozbiorem była zawsze jeszcze czwartym pod względem wielkości między 8 największymi państwami Europy, a to idąc po Rosji europejskiej, mającej wówczas 82 000 kwadr. mil, Austrii (ca 11 000 kwadr. mil), i Francji (9822 kwadr. mil), a przed Hiszpanią (9064 kwadr. mil), Szwecją (8212 kwadr. mil), Wielką Brytanią (5400 kwadr. mil), i Prusami (3409 kwadr. mil).

O ile się porówna cyfry ludności wymienionych 8 państw około roku 1791, Polska figuruje zawsze jeszcze na szóstym miejscu, a to po Rosji europejskiej z 27 milionami Francji z 26 milionami, Austrii z 22 milionami, Wielkiej Brytanii z 13¹/₂ milionami, oraz Hiszpanii z 10¹/₂ milionami, a przed Prusami z 5 i pół milionami i przed Szwecją z 2,2 milionami.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Sijcie Jubileuszówkę Milcherta.

debrała sobie życie... umarli z grobów nie wstają!

— Łaski!... panie, łaaa...

Nie dokończył. Bo Cezary niby dzikie zwierzę przyskoczył do niego i z okrzykiem:

— Giń, psie! — kopnął go z całej siły w brzuch.

Czarny skreślił się i charcząc coś niezrozumiale runął we wodę.

Z początku zniknął w niej, ale zaraz potem głowa jego, zaopatrzona w pas ratunkowy, wypłynęła na wierzch. Było rzeczą naturalną, że zbrodniarz, uzbrojony w ten przyrząd ratunkowy, nie może utonąć. Całe jego ciało zanurzało się we wodzie, a wystawała z niej tylko głowa, która jakby leżała na skórzanej pływającej poduszce.

A w głowie tej świeciła para ocz, świeciła takim przerażeniem, taką trwogą i dziką rozpaczą, że Kostek odwrócił się, nie mogąc patrzeć w te dwie obłądne czeluści.

Był mniemanie, że teraz odpłyną i zostawią Czarnego swojemu losowi, że zbrodniarz ten będzie cierpieć długie dni i noce we wodzie, zanim przyjdzie śmierć wybawiciela i oswoodzi go z męczarni strasznych.

Dziwił się tylko, jaki cel miało to obnażenie Czarnego, to przywiązywanie go do wiosła, gdy wystarczyło przecie skrepować mu ręce i nogi i tak z pasem ratunkowym stracić go do wody.

Ale nie bardzo się nad tem zastanawiał. Rad był, że nie spełnią się jego obawy co do torturowania Czarnego i co do ewentualnego kon-

Nieparlamentarna odpowiedź „Wyzwolenia“.

Nasz korespondent warszawski telefonuje:

Donosiłem niedawno, że rada na czelna Związku Chłopskiego wykluczyła ze swego klubu posła Toczek. Nastąpiło to dlatego, ponieważ Toczek usiłował kilku swych kolegów klubowych namówić do secesji ze Związku Chłopskiego.

P. Toczek po wyrzuceniu zwrócił się do Wyzwolenia, z prośbą o przyjęcie go do klubu. P. Putek, jak to opowiadają sobie sans-gêne po kuloarach miał Toczek odpowiedzieć, że jego klub nie je tego, co inni..., wyrzygali.

Rekord szybkości

Gdańsk—Warszawa.

Pobity został rekord szybkości lotu w Polsce na linii Gdańsk—Warszawa. Rekordowego lotu dokonał pilot Aerolloydu Kazimierz Burzyński na aparacie Junckersa. Przebył on tę przestrzeń w przeciągu 1 godziny 25 minut. Dotychczasowy rekordowy lot trwał godz. 1.30.

Konferencja ministrów finansowych podpisuje układ.

Na konferencji ministrów finansów państw sprzymierzonych nastąpiło podpisanie układu finansowego.

Przedstawiciel Włoch na konferencji ministrów finansów państw sprzymierzonych, podpisując układ złożył oświadczenie o charakterze zasadniczym. Przedstawiciel Rumunii przy podpisaniu układu złożył pewne zastrzeżenia.

Prasa angielska podkreśla z dużym zadowoleniem fakt pomyślnego zakończenia konferencji i podpisania dzisiaj rano ostatecznego układu. Porozumienie to — jak pisał dzienniki angielskie — przynosi uregulowanie całego szeregu nierozstrzygniętych dotąd zagadnień w dziedzinie odszkodowań, kosztów okupacji, spłat poprzednich itd.

Porozumienie to również reguluje ostatecznie sprawę technicznego wykonania szczegółów planu Davesa w odniesieniu do poszczególnych mocarstw, którym pozwoli teraz zorientować się co do wysokości konkretnych sum, jakie państwa te otrzymają od Niemiec z tytułu odszkodowań.

fliktu z opiekunem. To też zwrócił się do niego pytając zmęczonym głosem:

— Panie, wracamy?

Cezary zdawał się nie słyszeć tego pytania, tak silnie i nienawistnie spoglądał na Czarnego. Dopiero gdy je drugi raz głośniejszym powtórzył, Cezary obrócił się do niego z dziko płonąca twarzą.

— Teraz chcesz wracać? teraz gdy czeka nas uciąż, o jakiej tyle lat marzyłem! do której wdychałem wśród beznadziejnych nocy jak po tępieniec wijąc się na pościeli...

Schwycił kierownicę i cofnął waporet w tył, tak że odskoczył do przodu Czarnego o jakie 5—6 kroków.

Potem położył się na spozdnie waporetu i leżał tak nieruchomo, swoje krwawe prawie, ciemne zęzasty oczy wpijając w ciemniejącą coraz bardziej twarz Czarnego.

Bo rzeczywiście twarz lotra, przeszedłszy fazę trupiej bladeści, poczęła teraz czernieć z przerażenia na myśl o tem, co go niebawem czeka.

Kostek ciągle jeszcze nie rozumiał, co to ma znaczyć. Ale i jemu od nadmiaru wzruszeń zrobiło się słabo. Osunął się na ławkę i spojrzął w niebo, jakby błagając je, aby położyło kres tym strasznyemu chwilem.

Ale niebo było spokojne i przydziwną pogodą rozświetlone.

Tylko gwiazdy jakby poczęły mrugać i przymykać oczy.

I one nie chciały patrzeć na to, co teraz dzieć się będzie.

(Dokończenie nastąpi).

List z Mazowsza.

Plock, 12 stycznia.

Lećz najmilsze i najzdrowsze,
Przecież, czeka jest Mazowsze.

Wincenty Pol.

Od czegoż zacząć list z Mazowsza, jak nie od stolicy tej prastarej dzielnicy Polski, dumnie nad Wisłą sterczącego Plocka? Miasto niewielkie, około 35 000 mieszkańców liczące, ale przepięknie położone i wcale europejskie. Jest teatr, jest siedem zakładów średnich (w tym pięć rządowych; gdzież ty, Bydgoszczy?), są wodociągi, jednym słowem: kultura europejska. A gdy dodam, że mamy komunikację i koleją i statkiem i samochodem, nikt niechybnie nie zaprzeczy, iż stolica Mazowsza, do niedawna stolica gubernatora rosyjskiego, postępy stale czyni i w Polsce znakomicie się czuje. Umiąta też bronić swej polskości, jak o tem świadczą liczne ślady kul na domach zwłaszcza nad Wisłą, które padły podczas najazdu bolszewickiego, gdy „kraśne“ wojska pod Plockiem, Wisłę chciały sforsować...

A propos Wisły. Grymasi nam w tym roku ta nasza królowa, ale jesteśmy z tego zadowoleni. Grymasi i kaprysi, bo raz marznie i statki na gwałt do doków ściągają trzeba, to znów odmarza, że statki wesoło na pełny bieg rzeki wyjeżdżają, by znowu swój normalny kurs Plock — Warszawa i Plock — Włocławek, rozpocząć. Zamarzła nam na kilka dni przed świętami, a obecnie od kilku dni statki, jakby to już wiosna była, pływają swobodnie po naszej królowej, zupełnie już wolnej od kry. Tutejsi wioślarze przepowiadają, iż tej zimy Wisła już nie zamrznie, co oby naprawdę się stało!

Wspomniałem o teatrze. Wznosi się on na stromym brzegu Wisły i chociaż mały, jest bardzo miły. Paradną jest zwłaszcza dawna loża gubernatorska. Obecnie pozostaje pod kierownictwem wytrawnego artysty, p. Działosza, ulubieńca publiczności plockiej. Teatr prosperuje nienajgorzej, chociaż miasto udzieliło artytom samego budynku, nawet bez opał i bez światła, ale też publiczność plocka to nie... bydgoska. Przepraszam za szczerłość, ale tak jest niestety! Gdy na któregoś z przedstawień pojawi się tylko (!) 150 osób, cały teatr, od dyrektora począwszy, a na garderobianej skończywszy, woła: pustki! A przecież Bydgoszcz trzykrotnie większa od Plocka, a więc wedle skali plockiej, gdyby kiedyś na przedstawieniu zjawiała się tylko (!) 450 osób, powinno się wołać: pustki! Tej dziwnie stałej frekwencji teatralnej w Bydgoszczy nie można tłumaczyć nawet tem, że Niemcy bydgoscy do teatru polskiego nie uczęszczają, bo i Plock ma sporo żydów, którzy teatru polskiego unikają.

Podobnie jak Warszawa, ma i Plock swoją sprawę soborową. A było to tak: Moskałe zbudowali na jednym z najpiękniejszych placów Plocka cerkiew prawosławną. Dopóki rządził w Plocku pan gubernator rosyjski, wszystko było w porządku: cerkiew, ponoć wcale niebrzydka jako budynek, stała i wlaowała miastu, w święta prawosławne po brzegi pełna. Aliści minęły piękne dni; pan gubernator odjechał gdzie pieprz rośnie, a wraz z nim odjechało z Plocka prawosławie. Cerkiew opustoszała; nawet kulawy pies do niej nie zaglądał. Trzeba było coś z tym fantem zrobić. Zrobiono więc cerkiew na kościół wojskowy. Aliści na łamach „Dziennika Plockiego“ (nawiasem mówiąc założonego przez Wielkopolanina pana Rosińskiego, obecnie obywatela bydgoskiego) wszczęła się ciekawa dyskusja. Coraz liczniejsze padały głosy, by cerkiew, jako zabytek niewoli, zburzyć, przyczem zwracam uwagę, iż nie wypada, by żołnierz polski modlił się w gmachu, wzniesionym przez Rosjan. Ostatecznie zwyciężyło zdanie dowódcy tutejszego garnizonu, który

poddał zdrową myśl, by zbierać składowe, a tymczasem, dopóki nowy kościół nie stanie, niech dawna cerkiew w wojsku jako kościół służy.

Ma nasz Plock i całe Mazowsze jeszcze jedną ciekawość, a to kościół marjawicki, którego stolica znajduje się w Plocku. Tutejszy kościół marjawicki wyglądem swym przypomina w minjaturze kościół św. Piotra w Rzymie. Marjawici wszczę-

li obecnie silną walkę z holdurami, czyli z kościołem „narodowym“, jak o tem świadczy cały szereg artykułów w wydawanym tutaj tygodniku p. t. „Marjawicka Myśl Narodowa“. Jeden z tych artykułów ma tytuł: „W odpowiedzi Holdurowi na jego bluźnierstwa przeciwko Bogu“. Są to rzeczy bardzo ciekawe, ale o tem wszystkim w następnym liście.

Jan Kwieciński.

Ochrona pracy pracowników domowych.

10 godzin odpoczynku na dobę. 7 dni pełnego urlopu na rok.

Sejmowa komisja ochrony pracy, po wysłuchaniu referatu Ładzińcy, załatwiła na 42 art. projektu ustawy o pracownikach domowych. W myśl przyjętych artykułów pracowników domowych, należy zapewnić im w ciągu doby 10 godzin czasu na sen i wypoczynek. Każdy pracownik domowy ma prawo do płatnego 7-dniowego urlopu, o ile jego praca trwała bez przerwy rok u danego gospodarza. Za czas urlopu pracownik otrzymuje podwójne wynagrodzenie, jakie za ten czas mu przypada, z tytułu zwrotu za wyżywienie. Młodocianym pracownikom przysługują już po pół roku prawo do 7-dniowego urlopu.

wego urlopu, o ile jego praca trwała bez przerwy rok u danego gospodarza. Za czas urlopu pracownik otrzymuje podwójne wynagrodzenie, jakie za ten czas mu przypada, z tytułu zwrotu za wyżywienie. Młodocianym pracownikom przysługują już po pół roku prawo do 7-dniowego urlopu.

Tragiczny zgon lotnika w Grudziądzu.

Onegdaj lotnik Eder wybrał się na samolocie Balila z Grudziądza do Bydgoszczy. Podróż do naszego miasta odbył szczęśliwie, w drogę powrotną wybrał się nad wieczorem. Już był w Grudziądzu nad lotniskiem i miał zamiar

lądować, gdy przy opuszczaniu się z wysokości 300 metrów nad ziemią aeroplan dostał się w tak zwany korkociąg i spadł rozbijając się na kawałki, Eder zginął na miejscu.

Z PROWINCJI.

INOWROCLAW. (Powiększenie miasta). Wydział powiatowy razem ze starostą czynią u rządu starania o przyłączenie do miasta podmiejskich gmin. Liczba mieszkańców wzrosłaby w ten sposób do 70 000. Jeśli zostałaby wprowadzona w czyn sieć kanału wodnego „Gopło—Wisła—Brdą“, będąca w projekcie a przechodząca tuż obok Inowrocławia, to byłby niezawodnie jeszcze jeden moment więcej, służący dalszemu rozwojowi miasta Inowrocławia.

GNIEZNO. (Rzadki gość). Gnieźnieńskie Towarzystwo Łowieckie urządziło w połowie ubiegłego miesiąca na dzierżawnym terenie gminy Piekary polowanie z naganką. W jednym z „kotłów“ spoższono siedzącego na ziemi okazałej wielkości orła, zapewne gościa z Karpat. Królewski ten ptak widocznie goniąc jakąś ofiarę zabłąkał się w dawne Lecha strony. Na strzał nie dał się podejść i po ujrzeniu ludzi poszybował w górne sfery.

KARTUZY. (Ruch samochodowy). Obywatele Kartuz zamierzają stworzyć towarzystwo akcyjne, które starać się będzie o połączenie samochodowe z Gdańskiem, ponieważ obecna jazda koleją trwa zbyt długo.

— Kara za lichwę mieszkaniową. Izba karna sądu okręgowego w Grudziądzu zasądziła obywatela K. Łączewskiego za lichwę mieszkaniową na 6 miesięcy więzienia i 1000 zł. grzywny. Żądał on za wynajęcie 3-pokojowego mieszkania tytułem odstępnego 580 złotych.

Chełmno. (Podziękowanie). W dalszym ciągu ofiarowali na rzecz Kuchni Ludowej: Wacław Cukras z Starogardu 5 zł., firma L. Jeszke (drugi dar) 2 beczki kiszzonej kapusty, p. Swięciński 1 ctr. fasoli, p. Dr. Drażkowski 20 zł., Syndykat Rolniczy 2 ctr. grochu (drugi dar), państwo mecenasowie Szymański 20 zł., p. Dominikowski z Kądusa 5 ctr. brukwi, pozatem za inicjatywą cechu rzeźniczego p. J. Frackowski 10 ft. kiszki, 2 ft. słoniny, p. Keliszewski 70 ft. kiszki, p. Gołębiowski 6 ft. kiszki, p. Jeziorski 5 ft. kiszki, p. Emil Blenke 5 ft. kiszki, Spółka Kensis i Wisniewski 3 ft. kiszki, p. Pofelski 2 ft. kiszki, p. Perszke 5 ft. kiszki, p. J. Grzywaczewski 2 ft. kiszki, p. F. Grzywaczewski 2 ft. kiszki, p. Kruszewski 2 ft. kiszki, p. Jeszke 1 ft. kiszki,

zaś mistrze piekarscy pp. J. Wegner i Jurkiewicz wypiekl 455 chlebów na święta bezpłatnie za pośrednictwem cechmistrza p. Redigera. Za powyższe dary składam ofiarodawcom serdeczne „Bóg zapłać!“ (—) Winiarski, decern.

Z Margonina piszą nam:

Nie wiem niestety, jaki jest patron podróżujących koleją, szkoda — gdyż każdemu z podróżujących, którzy do Margonina zwłaszcza wieczornym pociągami przybywają, radziłbym, aby nabożnie do niego westchnął, jeżeli chce dostać się szczęśliwie do miasta. Na miejscowej stacji panują zwykle ciemności egipskie. Jedna, czy też dwie zakopane lampy naftowe tyle tylko dają światła, że akurat można nosem ugodzić o wagon lub o mur budynku stacyjnego. Do przyjemności to oczywiście nie należy.

To też jeżeli się chce kogoś, na kogo się oczekuje, odszukać, mocno trzeba wołać, albo mu też latarka elektryczna w oczy zaświecić, przyczem bardzo uważać należy, aby ci ten ktoś czem innym w narządę w oczy nie „zaświecił“, co również nie jest „przyjemność owe“.

Odszukanie następnie dojazdu i dojeście do miasta jest dla obcego bardzo niebezpieczne.

Jeżeli jednak taki nieszczęśliwiec, nie wykręci po drodze ani jednej nogi, i znajdzie się w miesie, widzi tam światło gazowe. Mimowoli zapyta — „dlaczego stacja kolejowa nie oświetlona gazem?“ Otóż to właśnie dziwne: stacja ma przewody gazowe zaprowadzone i długie lata gaz oświetlał tory i biura i dobrze było. Dziś słupy żelazne do lamp gazowych sterczą smutnie bez lamp, ponieważ zabrano je niedawno i to podobno ze względów oszczędnościowych.

W różne rzeczy uwierzyć mogę, nawet i w to, że ciemności na tacji dla kogoś przydać się mogą... ale nie uwierzę w to nigdy, że światło naftowe jest tańsze od gazowego. Z własnego doświadczenia pozwolę sobie stwierdzić, że właśnie gazowe światło jest tańsze od naftowego, a jaka różnica między jednym a drugim światłem tego dowodzić nie potrzeba. Wystarczy popatrzeć w dzień na poczekalnię t. zw. II. klasy w Margoninie. Okopcona, brudna jak nora, a to wszystko skutki oświetlenia naftowego. Jeżeli więc skasowanie lamp gazowych, a zastąpienie ich naftowymi spowodowane było oszczędnością, to daruję Państwu, że ja tej kalkulacji zrozumieć nie mogę.

Oprócz gwiazdki, którą urządziło miejscowe Towarzystwo Św. Wincentego a Paulo, dzięki staraniom p. burmistrza Mrówczyńskiego i Komisji Ubogich, otrzymał każdy z miejskich ubogich: 10 zł. w gotówce, 2 f. kawy, 10 f. mąki i opał.

Cześć Ojcom miasta, którzy się starają o warstwę najuboższ!

Wiadomości kościelne.

Ks. wikariusz Paweł Panek z Pucka, przeniesiony został od Torunia (kościół Panny Marji), zaś ks. wikariusz Fischeoder z Torunia do Pucka.

Ks. prob. Piszczycyłow z Krobi. otrzymał prezentę na probostwo w Odolanowie.

Trelleborga podeszew gumowa
Mocna, tania i zdrowa

Kogo nie trapią dziś ustawicznie wrastające wydatki... ?

Przynajmniej od jednej troski wolni będziecie, zaopatrując się w Trelleborga gumowe podeszwy do naklejania, takowe bowiem zastąpią w zupełności 3-4 podeszwy skórzane.

Użyciem tych podeszew oszczędza się każdorazowo 12 złotych i więcej. Oprócz tego dają elegancji, są nierozmakalne, nie brudzą, a wskutek specjalnego przygotowania materiału nie ślizgają się nawet po lodzie. Pozatem nie różnią się niezem od podeszew skórzanych, są łatwe do naklejania, a na życzenie też przez własnego obuwnika, i przymocowane bez użycia szkodliwych gwoździ, trzymają bardzo trwale.

Trelleborga podeszwy nadają się także do podzielenia kaloszy, obuwia dla gimnastyki oraz wszelkiego obuwia gumowego. Kup natychmiast, a oszczędzisz pieniądze! Cena za parę złotych 2,75, 3, 3,25 dla dzieci, pań i panów.

Do nabycia w wszystkich pierwszorzędnych składach obuwia i skór.

Specjalne zakłady przystosowujące podeszwy do obuwia w Bydgoszczy:

Trelleborg przy ul. Paderewskiego 14, O. Müller-Gdańska 45, K. Gabrieliowicz, i I. i A. Piastowski nr. 3, J. Dilling, ul. Toruńska 179, J. Budyś, ul. Poznańska 7, W. Renka, ul. Śniadeckich 25, Kern, ul. Jagiellońska 31, „Sant Bazar“ Stary Rynek nr. 14, Otto Pilsch, Sepolno (Pomorze).

„Szwedpol“ Bydgoszcz
Generalna Agentura dla Polski
Unji Lubelskiej 14a. (592)

Czy tak się postępuje z robotnikami?

Zamknięcie rządowej fabryki cygar na złość .... robotnikom.

Kraków, 15. 1. Tutejsza dyrekcja fabryki tytoniu zamknęła wczoraj fabrykę, nie chcąc uwzględnić słusznych postulatów robotniczych, aby zaliczkę święteczną spłacono ratami po 2 złote tygodniowo, a nie, jak tego wymaga dyrekcja, po 12 złotych.

Zarządzenie dyrekcji w najwyższym stopniu krzywdzące najbiedniejsze sfery ludności, wywołało wśród personelu ogromne rozgoryczenie. Zaznaczyć należy, że konflikty w fabryce tytoniu w ostatnich czasach ciągle się ponawiają, co świadczyłoby, że kierownictwo fabryki nie zdaje sobie sprawy z fatalnej sytuacji, w jakiej się znajdują robotnicy, zmuszone często utrzymywać także i mężów, pozbawionych z powodu bezrobocia pracy.

Głosy czytelników.

Czy nie dzielnicowość?

Przeglądając w „Dzienn. Bydgoskim“ z amatorstwa ogłoszenia drobne w dziale „Posady“, uderzyła mnie pewna rzecz dość charakterystyczna. Otóż spotykałem często ogłoszenia, w których ktoś np. poszukuje dziewczynki do dzieci, do obsługi lub panią bony, lecz pochodzącej z Kongresówki, albo z Malopolski.

To wyróżnienie przypuścmy, że jest pod pewnymi względami usprawiedliwione ale samo ogłoszenie nie wywołuje sympatycznego wrażenia u miejscowego społeczeństwa, które może i słusznie dopatruje się w takiej redakcji ogłoszenia dzielnicowości i odczuwa pewne rozgoryczenie do osób przybyłych z innych dzielnic, które może bezwiednie w powyższym sensie głoszą swoją odrębność.

Przypominam sobie, że w swoim czasie do państwowego biura pośrednictwa pracy zgłosił się pewien jegomość z zapotrzebowaniem na stangreta, umiejącego powozić w „oria“ (prawdopodobnie rosyjskiego). O jeździe takiej u nas nie ma mowy, z braku odpowiednich terenów, np. stepów, więc też pan ten z Dzikich Pól niefortunnie swoje żądanie musiał cofnąć czempredzi, gdyż bezrobotni chcieli po swojemu na to zaręcać.

KRONIKA.

Bydgoszcz, czwartek, 16. stycznia 1925.

KALENDARZYK.

Dzisiaj w czwartek Marcelego pap. m.
Jutro w piątek Antoniego op.
Wschód słońca o godzinie 7.37.
Zachód słońca o godzinie 15.58.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH.

Od poniedziałku 12. do poniedziałku 19. bm. mają dyżur nocny:

- 1) Apteka pod Koroną, ul. Dworcowa.
- 2) Apteka pod Niedźwiedziem, ul. Niedźwiedzia.

REPERTUAR TEATRU MIEJSKIEGO.

Dzisiaj: *Lódź kwiatowa*.

Jutro po południu o 4-tej „W noc Bożego Narodzenia“ (zniżka 75 procent!) — Wieczorem: koncert *Sevca*.

— **Ruch służbowy w sądownictwie.** Mianowani: dyrektor przy Sądzie Okręgowym w Toruniu Teodor Stapf i dyrektor przy Sądzie Okręgowym w Starogardzie Franciszek Neybar — sędziami Sądu Apelacyjnego w Toruniu. Aplikant Bross Marjan z Poznania — sędzią pow. w Międzychodzie. Aplikant Grabowski Stefan w Poznaniu — asesorem sądowym. Dr. Przewoski Stefan, aplikant w Działdowie — asesorem sądowym.

Przeniesiony na własną prośbę Dr. Wicentowicz August, sędzia Sądu Okręgowego w Bydgoszczy — na takie stanowisko w Poznaniu.

Przeniesiony w stan spoczynku Chmielowski Władysław, wiceprezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu.

Zwolnieni na własną prośbę: Dr. Drwięga Michał, sędzia komisyjny w Chojnie; Dr. Urbański Eugeniusz, sędzia komis. w Środzie; Musiał Piotr, sędzia komis. w Poznaniu.

— Na listę adwokatów wpisany został Franciszek Podejma w Kępnie.

— **Na budowę nowego kościoła.** Komitet budowy kościoła w Brzozie-Przyjękach, na którego czele stoi mistrz malarzski p. Słomski z Bydgoszczy, w poszukiwaniu źródła dochodu wpadł na pomysł urządzania koncertów i zabaw tanecznych. Bawią się więc ludziska — na cel dobroczynny i składają cegiełkę do cegiełki. W nadchodzącą niedzielę, znowu będzie taka zabawa w „Starej Bydgoszczy“. Zapowiedziany jest m. i. gościnny występ artystów scen warszawskich. Każdy może się zabawić; zaproszenia rozsyłane nie będą.

— **Polski Zbór Ewangelicki w Bydgoszczy** podaje do ogólnej wiadomości, iż w niedzielę dnia 18. bm. odbędzie się o godz. 11.30 w kościele staroluterskim polski nabożeństwo, które odprawi ks. pastor Mamić z Poznania.

— **Z „Towarzystwa Muzycznego“.** Członkowie sekcji chóralnej zechcą się zgromadzić w poniedziałek 19. bm. o godz. 8. wieczorem w sali Konserwatorium dyr. Winterfelda przy Alejach Mickiewicza, celem ukonstytuowania się i podjęcia pracy do wystawienia oratorium.

— **Bal Kupieckiej.** Jak się dowiadujemy, w Resursie Kupieckiej, której renowacja ukończona będzie w najbliższych dniach, odbędzie się 15. lutego wielki bal, urządzony staraniem Towarzystwa Kupców. Przygotowania są w toku.

— **Czeladź katolicka górą!** W okresie rocznych walnych zebrań nie wolno nam pominąć Towarzystwa Czeladzi katolickiej, które przed paru dniami także miało swoją doroczną „rewję“. Znaszliście pracę sprężystego zarządu, znalazła zupełne uznanie członków. Jaką sympatią darzą rzemieślnicy swoich przewodców, najlepiej tego dowiodły wybory zarządu: stary zarząd został w komplecie ponownie wybrany, a trzeba wiedzieć, że niektórzy członkowie zarządu pastują swe honorowe, odpowiedzialne urzędy kilkanaście lat bez przerwy. Podobnego konserwatywnego ustroju nie spotykamy w dzisiejszych „zrewolucjonizowanych“ czasach — prawie nigdzie, chyba tu i ówdzie wśród towarzystw robotniczych, kościelnych...

Towarzystwo Czeladzi jest też najstarszym polskim zrzeszeniem w Bydgoszczy. (Powstało w roku 1867). Dziś liczy przeszło dwustu członków; prezesem jest p. Lewandowicz, sekretarzem p. Wiśniewski, Wiktor skarbnikiem p. Rafiński. Czeladź posiada własne schronisko blisko dworca, użyczone Towarzystwu przez Magistrat przed trzema laty.

Przyjeżdżna młodzież rzemieślnicza niech się garnie do szeregów naszej czeladzi! Tu znajdzie opiekę, pracę, naukę i szlachetną rozrywkę.

„Nie wszystko złoto, co się świeci“...

(Wywiad nasz z właścicielami kinematografów).

Nie mamy potrzeby się tłumaczyć... Dość, że w dwa dni po ukazaniu się na łamach naszych listu p. P. P., który w nadmiarze szczerości zwierzył się, co się o Kri-stalu i ogromnym powodzeniu obrazu „Quo vadis“ w kołach zbliżonych do Komitetu Sienkiewiczowskiego mówiło, spotykamy jednego i drugiego właściciela tego kina mocno nadszanego... Notatka nasza widocznie ich ubodła... Zapewniali nas jednak, że wcale się nie gniewają, ba, są nam poniekąd wdzięczni za inicjatywę, tylko Komitet będzie musiał uzbroić się w cierpliwość... Kino „Kri-stal“ jest własnością towarzystwa z ograniczonym poręczeniem i, zdaje się, ograniczonym w wydawaniu pieniędzy. Dopiero po bilansie, przy rozliczeniu zysków i strat, wykaże się, ile im zbędzie na cele kulturalne i społeczne.

Każde kino napozór jest „kopalnią złota“, lecz wiadomo, że nie zawsze jest złotem, to co się świeci... To prawdziwe złoto (powiedzmy krocie tysięcy złotych) płynie raczej do skarbcza Magistratu, a nie do mocno dziś nadszarpanych kieszeni kinarzy. Trzeba bowiem pamiętać, że podatek od opłaty za wejście do kina u nas jest horrendalnie wysoki; dolicza się 60 procent do ceny biletu. Takie opodatkowanie kin nie ma równego w żadnym państwie na świecie!

Mielimy sposobność na ten temat rozmawiać z p. Bawarskim z Nakła, prezesem Związku właścicieli kinoteatrów w b. zaborze pruskim.

— Na oznaczenie podatków miejskich w tej wysokości wpłynął wzgląd na stałą dewaluację marki polskiej, na dalszą metę, to się jednak podtrzymać nie da. Koszta inne także niepomierne wzrosły... Proszę nie zapominać, że jest jeszcze państwowy podatek obrotowy, patent, podatek od lokali, sztydów i reklam, zaś muzyka, światło i filmy gdzie?! — W Bydgoszczy za prad elektryczny płać kina 50 procent drożej niż inne przedsiębiorstwa. Mówiono, że to na poratowanie teatru...

— I mimo to kino jest dla każdego

— **Nowe czasopismo.** W ostatnich dniach na gruncie Bydgoszczy pojawiło się nowe czasopismo, p. t. „Ilustrowany Przegląd Polski“. Jak czytamy w słowie wstępnym nowe czasopismo prowadzonym będzie w duchu katolickim, ściśle narodowym bez zabarwienia partyjnego.

Redaktorem i wydawcą nowego pisma jest b. współpracownik „Dziennika Bydgoskiego“ p. Ludwik Lydka z Grudziądza.

— **Przedstawienie dla dzieci w kinie „Corso“** jutro o godz. 4-jej pop. będzie nieładą rozrywką. Balet, złożony z małych tancerzy wykona tańce kwiatów i motyla, oraz taniec kuchcików. Nadto miłusińscy odegrają dwie śliczne bajki „Zabi król“ w 3-ich odsłonach i „Róża z zaczarowanego ogrodu“ w 4-ech odsłonach. W trzeciej części koncertowej mogą wziąć udział dzieci z spośród obecnych na widowni i deklamować wierszyki o nagrody. Pożądane jest wcześniejsze nauczenie dzieci wierszyków i przygotowanie do popisów. Bilety wcześniej do nabycia w księgarni B-ci Bażańskich.

— **Zo Związku Harcerstwa Polskiego.** W dniu 11. bm. odbyło się zebranie Komend Hufców Z. H. P. Chorągwi Wielkopolskiej w Poznaniu. Na program zebrania, złożony się: sprawa „Loterii fantowej“, organ zowanej przez Naczeln. Z. H. P. na budowę „Związkowej Stacji Harcerskiej“ w Warszawie, którą również poprze i przeprowadzi nasze środowisko harcerskie w najbliższych tygodniach. Dalej sprawa reorganizacji Komend Hufców, która przedstawia się następująco: dotychczasowe Kom. Hufców, znosi się z dniem 1 stycznia b. r. Na ich miejsce mianuje Kmda Chorągwi delegata na dany powiat do spraw organ zacyjnych i przedstawicielstwa w stosunku do władz wojskowych i cywilnych, instytucji społecznych itp. Wreszcie omówiono „Program pracy“ na rok 1925 którego naczelną zasadą jest „podniesienie poziomu moralnego naszej młodzieży“.

— **Zabawę karnawałową** urządza w sobotę 17. bm. w Ognisku filja młynarzy przy Chrześcijańskim Zjednoczeniu Zawodowem. Doborowa orkiestra, rozmaite niespodzianki, tańce polskie ze wspólną kawką, wróżbita arabski Shen-Fu-Yar (mówiący po polsku) i t. p. imprezy, czas bardzo miło wypełnia. Nie wątpimy, że w obecnym sezonie karnawałowym, zabaw jest wiele,

wciąż jeszcze jedyną dostępną rozrywką...

— **Znowu pozory ludzka.** Frekwencja naogół wszędzie się cofnęła, bo jest brak gotówki. Jedynie w większych miastach wielkie kina mogą sobie pozwolić na dużą reklamę i prosperują, bo sprowadzają czasem bardzo kosztowne filmy, takie jak „Quo vadis?“, które napewno kosztuje więcej jak 10 tysięcy złotych... Są jednak i tygodnie gorsze i obrazy słabsze, a personel utrzymać trzeba (sam „Kri-stal“ zatrudnia 35 osób!), oni nie pytają czy zbiory są, czy niema... Więc widzicie, drodzy państwo, że nie wszystko złoto, — co się świeci...

Musimy przyznać, że najlepiej się ma z kin — kasa magistracka. W budżecie miejskim na rok 1924 przewidziano był z podatku kinowego dochód 240 miliardów marek polskich (byłoby to około 133 000 złotych), tymczasem stnęę tak tutaj przeciągnęli, że „Kri-stal“ sam za ubiegłe dziesięć miesięcy zapłacił już 110 000 złotych, a pozostałe trzy kina razem również tyle a może nieco więcej, czyli że podatek przyniósł miastu prawie dwa razy tyle niż się spodziewali.

Proszę się zatem nie dziwić, że i kinarze narzekają. A najbardziej podobno na nas się sierzdi dyrektor „Kri-stalu“, obywatel Kitkowski, któremu spodziewana (zasłużona zresztą) gratyfikację bodajże nie sprzątnie z przed nosa Komitet Sienkiewiczowski...

— A ile tam prawdy o tych tłumach, bójkach, demolowaniu kasy, spazmach, lekarzach?

— **Przesada, gruba przesada.** Wszyscy żyją... Lekarze, owszem, byli, są stale — na widowni, w łóżach... A policję tylko pochwalić można, zna ona swe przepisy i pilnie ich przestrzega.

— **Dobrze, już dobrze, nie chwalcie zawiele.** Kiedy dacie te miliony?

— **Zaczekajcie, panowie!** Przyniesiemy naszą dziesięcinę sami, z dobrej woli, tylko nas tak zaraz w „Dzienniku“ nie smarujcie...

Zgoda, zaczekamy.

Jednak żadna z nich nie obfitowała w tak zasobne i nieoczekiwane programy, na jakie zdobyli się nasi młynarze. Niewątpliwie u p. Fiołki w Ognisku będzie się można przyjemnie i miło ubawić, wiedzą o tem młynarze i dla gości szykują serdeczne przyjęcie.

— **Koło śpiewu Kolejarzy,** jeden z najliczniejszych chórów w Bydgoszczy, gdyż członków liczy 164, odbyło w ubiegłą środę w kantine kolejowej swe roczne walne zebranie. Zebranie zaszczytli swą obecnością prezes okr. X. drh. p. Janicki, który jednocześnie zebraniu, przewodniczył, delegaci „Halki“, „Odrodzenia“, „Wojciecha“, „Moniuszki“, „Harmonji“, „Liry“ i wszystkich związków kolejowych wraz z urzędem maszynowym oraz przedstawiciel „Dziennika Bydgoskiego“.

Z powyższego wynika już, że chór kolejarzy zjednal sobie sympatię nie tylko wśród bratnich kół, ale nawet całego społeczeństwa, które niemniej interesuje się jego rozwojem. Niewątpliwie z zebrania tego tak imponującego mającego charakter nadzwyczaj uroczysty, odnieśli wszyscy wrażenie jaknajlepsze, bo jak wynikało ze sprawozdania, Towarzystwo rozwija się jak najpomyślniej. Pod względem wyszkolenia chór stoi bardzo wysoko, w przeciągu 5-oletniego istnienia zdobył już 4 nagrody. Z toku obrad wyczuć można było, że tak zarząd, jak i członkowie, mając na względzie dobro pieśni, pracują bez wytchnienia, a ta ich harmonja, jednomyślność, niemal wojskowa punktualność, niechaj będzie wzorem dla innych towarzystw. Jak zresztą członkowie cenią pracę i zabiegę zarządu około towarzystwa, świadczy chociażby to, że wybrany został jednogłośnie ponownie i tak prezesem jest znany na gruncie tu-tejszym działacz społeczny p. Hofmann, odznaczony krzyżem „Polonia Restituta“, Arndt zastępca, Krze, sekretarzem, Matuszyński zastępca, Kiprowski skarbnikiem, Tyborski bibliotekarzem, Gierszewski chorążym, Kobza i Hercke ławnikami.

Składki uchwalono płać: miesięczne 15 gr., wstępne 1 zł., a dla członków nieczynnych miesięczne 1 zł., wpisowe zaś 5 zł. W dalszym ciągu zebrania po wyrecytowaniu przez sekretarkę okręgową drh. Kobzównę wiersza „Pieśń wierna towarzyszą zycia“ (własne wypracowanie) oraz po złożeniu przez delegatów życzeń, którym nie było końca, podniósł to zebranie stosownym przemówieniem zamknięto.

— **Kursy kompletne języka francuskiego** pod dyrekcją prof. Marji Régamey (ur. Strowska), byłej delegowanej Rządu franc. w Polsce. Od 14. bm. otwiera się kurs specjalny, dla młodzieży szkolnej. Wykłady będą się odbywać 3 razy tygodniowo po południu. Opłata 4 zł. miesięcznie. Zapisy przyjmuje się codziennie od 4—6 wiecz. przy ul. Paderewskiego l. 7 III! p. 1.

— **Bal karnawałowy** tut. Związku Szoferów który odbędzie się w sobotę dnia 17. bm. cieszy się zainteresowaniem licznych jego sympatyków. Zarząd i komisja zabawowa poczyniły już swoje by gościom pobyt jaknajbardziej uprzyjemnić.

— **Gdzie są losy harcerskie?** Już do wszystkich miejsc Rzeczypospolitej dotarły losy loterii, której dochód przeznaczony jest na budowę domu reprezentacyjnego władz harcerskich w Warszawie.

Wprawdzie 5 zł. — a taka jest cena każdego losu, — to poważna suma na dzisiejsze, ciężkie czasy, ale niema ani jednego domu w Polsce, któryby sobie nie mógł kupić losu, tembardziej że ogromna część sumy zwraca się natychmiast w postaci dodatku do losu np. mydeł toaletowych, lub kolońskiej wody i t. d.

Więc trzeba się zwrócić tylko do Komendy Chorągwi, albo Zarządu Oddziału, jeśli chodzi o większe miasta, czy w innych miejscowościach do Komendy drużyny, zarówno żeńskiej jak męskiej, czy choćby spytać na ulicy pierwszą spotkaną harcerkę czy harcerza, a z pewnością wskaże miejsce, gdzie można taki los kupić.

— **Podziękowanie.** Zamknawszy listę składek na potrzeby szkalu wioślarskiego przy państw. gmnazjum klasycznym — czuję się w obowiązku tak imieniem naszych młodych wioślarzy, złożyć serdeczne podziękowanie tym wszystkim, którzy spieszyli z pomocą materialną. Ofiarodawcami są:

PP. Tadeusz Sroczyński 25 zł., Bracia Bażańscy 25 zł., Weynerowski Antoni 100 zł., M. Sentkowski 25 zł., Mazgaj 25 zł., Idzikowski 10 zł., Dom Konfekcyjny 75 zł., Chudziński i Maciejewski 50 zł., Hotel pod Oriem 40 zł., Dr. Skrzyński 100 zł., adwokat Brzeski 40 zł., adwokat Wawrowski 50 zł., adw. Dulęba 20 zł., i adw. Sobiecki 50 zł.

W szczególności zaś pozwalam sobie na tem miejscu raz jeszcze złożyć gorące podziękowanie panu Baranowskiemu, dyrektorowi „Wisły“ za oparkanie szkalu.

Prof. Mieczysław Sygnarski, protektor „Gimn. Tow. Wioślarskiego“.

Na marginesie.

Chamstwo.

Gość w domu, Bóg w domu, zwłaszcza gdy gościem tym jest pasterz duchowny. To też parafianie parafii św. Trójcy w dniu 8. bm. z radością oczekiwali zapowiedzianej wizyty tradycyjnej „po kolendzie“. Po przeprowadzeniu swych mieszkań do wzorowego porządku, odpowiedniemu przygotowaniu się przez nakrycie stołu białym śnieżnym obrusem, ustawieniu na stole krzyża i zapalonych świec, parafianie, roztworzywszy na oścież swe podwoje oczekiwali w sieniach czcigodnego ks. prob. Plotki. Zacy ten i wyrozumiały duszpasterz, pobłogosławiwszy członków rodziny i złożywszy im życzenia jednocześnie w bardzo delikatny sposób przypomniał swym parafianom obowiązki względem Boga, kościoła i bliźniego na każdym parafianie-katoliku ciążyące. To też po wyjściu księdza zapanował w rodzinach jakiś dziwny pokój i pomimowoli człowiek tak jakby stał się lepszym.

Niestety nie wszyscy jednak sąsiadzi zrozumieli intencję swego proboszcza, bo znalazło się 2 takich sąsiadów w kamienicy przeczennie zamieszkałej, którzy prawie że przed nosem zamknęli księdza drzwi, tłumacząc przez służące, że państwa niema w domu, a wszak ksiądz z góry ogłaszał, że żadnych datków nie przyjmuje, gdyż przeciwnie rozdawał domownikom obrazki święte, które przecież też coś kosztują. Jak to więc nazwiemy takie postępowanie? Chyba nie inaczej, jak zwyczajem chamstwem. Tym dziwniejsze to, że to byli sąsiedzi oddawna tu zasiedziali — a wszak ludzie tutejsi znani są z pobożności.

Z. F.

Kino Corso Dziś podwójny wesoły program Pat i Patachon i Maks Linder.

Tow. śpiewu „Dzwon”. Zebranie walne odbędzie się w poniedziałek, dnia 19 bm. o godz. 8 w szkole na Około, ul. Nowogrodzka. Uprasza się o stawienie wszystkich czynnych i nieczynnych członków. Goście i sympatycy mile widziani. Zebranie zarządu odbędzie się w niedzielę o godzinie 10 w szkole. Zarząd.

Tow. Terminatorów przy kościele św. Trójcy. Roczne walne zebranie w niedzielę dnia 18 bm. o godz. 8 w Domu Katolickim na Wilczaku Miedza 2, na które serdecznie zaprasza także przyjaciele młodzieży. Zarząd.

— **Wielki bal galanterski** odbędzie się jutro w sobotę w kabarecie „Maxim”. Wiele niespodzianek — premjowanie — muzyka galanterska. — Przed balami wielki program kabaretowy i Varieté. Wstęp tylko 2 złote. Początek o godz. 9-tej.

— **Z kina „Kryształ”** komunikują: Dziś na ekranie naszym ukazuje się II część najwspanialszego obrazu filmowego p. t. „Quo vadis?”. Pierwszy seans rozpocznie się już godz. 4.30 popołudniu, a to ze względu na obłożenie, w jakim się „Kryształ” od czasu wyświetlania tego obrazu, się stale znajduje.

— **„Tatjana”** w Nowościach, obraz pełen dramatycznego napięcia przykuwa uwagę widza od pierwszej sceny do ostatniej. Życie w Rosji odtworzone jest w tym obrazie z realizmem. Bohaterkę obrazu odtwarza Olga Czechowa. Prócz tego dramatu 6-aktowego, Nowości dały na ekranie farsę 6-aktową, w wykonaniu wybitnych skandynawskich artystów.

— **Kino „Corso”.** Huragany śmiechu wywoływać będą od dziś ulubieńcy obydwóch półkuli świata, Pat i Patachon i Maks Linder w dwóch najweselszych farsach filmowych w 12 aktach razem. Komu zależy, aby uśmieć się szczerze do łez, niech idzie do kina Corso na 2-godzinny wesoły program.

— **Z życia Harcerstwa.** Bydgoszcz posiada w swych murach 7 drużyn harcerskich męskich i żeńską. Z pośród tych drużyn puplem miasta jest czwarta i ta cieszy się silnym poparciem moralnym i materialnym ze strony pewnego grona obywateli naszego grodu. Najsmutniej przedstawia się stan drużyny drugiej która nie popierana ani moralnie, ani materialnie, zapomniana zmniejsza się do zera, albo już może wcale nie stać się.

Faworyzowanie więc jednej, obojętność dla innych jest niezdrowym objawem w życiu organizacji harcerskiej, która powinna się rozwijać na całej linii bez wyjątków. Harcerstwo bowiem rozumiemy pod ogólnym znaczeniem i jako takie, winno być wspierane przez wszystkie sfery społeczeństwa.

Kiedy np. jedna drużyna, dzięki oczywiście sprężystości jednostek kierowniczych i poparcie jej „sympatyków” potrafi zadowolnić wszystkie swoje zachcianki jak wyjazdy do obcych krajów, Zakopanego a t. d., to inne rzekomo biedniejsze, ledwie wędrują, walczą z brakami, z powodu szczupłych, lub mało przewidzianych im funduszy, i nie mogą sobie pozwolić nawet na wycieczkę do Torunia.

Możeby ktoś kompetentniejszy zajął się sprawą harcerską i uczynił ją aktualną dla dobra młodzieży i Ojczyzny, gdyż nie tylko chodzi tu o poparcie materialne, ale również o moralne, o wskazówki i rady, którym starsi i doświadczeni powinni młodemu służyć zawsze i wszędzie, a tem bardziej harcerzom.

Konsekracja Biskupa-Sufragana Gnieźnieńskiego.

W niedzielę, dnia 18-go stycznia odbierze nowomianowy Sufragana Gnieźnieński, ks. Antoni Laubitz, święcenia biskupie w katedrze Gnieźnieńskiej z rąk J. E. ks. Kardynała-Prymasa przy udziale ks. Biskupa Piotra Mańkowskiego, biskupa Kamienieckiego i Stanisława Łukomskiego, Sufragana Poznańskiego. Uroczystość kościelna rozpocznie się o godz. 4/10.

Jak się dowiadujemy, wezmą w niej udział pp. wojewodowie Poznański i Pomorski oraz przedstawiciele władz miejscowych Gnieźnieńskich. Przybędą również reprezentanci miasta Inowrocławia, którego to miasta ks. Biskup Laubitz był długoletnim duszpasterzem a obecnie jest obywatelem honorowym.

Z Chrześc. Zjednoczenia Zawodowego.

Walne zebranie filii stolarzy Chr. Z. Z., odbyło się w ubiegły wtorek na salce „Ogniska” przy bardzo licznym udziale członków. Po odczytaniu różnych komunikatów organizacyjnych członkowie zarządu wygłosili sprawozdania roczne, które znalazły pełne uznanie zebranych. Skład zarządu na rok 1925 pozostał ten sam: N. Suplicki, prezes — Mieloch, zast. prez. — Stolarski, sekretarz — Szarański, zast. sekr. — Manthey skarbnik — Bałucki chorąży — Waldau i Manthey podchorążowie.

Filija młynarza Chrześc. Z. Z. odbyła swe walne zebranie w niedzielę, 4 bm. w „Ognisku” przy licznych udziałach członków. Zebranie zajął prezes drh. K. Kaldowski, a przewodniczył sekr. okr. drh. Gołabek. Po odczytaniu sprawozdania z ostatniego zebrania druhowie Kaldowski, Bałucki i Kasprzyk zdali sprawozdanie z rocznej działalności. Wynikło z ich relacji, że tętno życia organizacyjnego w filii młynarzy dzięki zrozumiałej współpracy zarządu jak i członków, było bardzo ożywione. Liczba członków wzrosła o 50 procent. Po wyrażeniu uznania zarządowi i wyborze druhow Grzebię i A. Bałuckiego jako rewizorów kasy, przystąpiono do wyboru nowego zarządu, w skład którego weszli druhowie: K. Kaldowski jako prezes, Biskup zast. prez., L. Bałucki, sekretarz, Grzebię zast. sekretarza, Wylegała skarbnik, Damski, Biskup i Rygielski, meżami zaufania.

Po omówieniu kilku drobnych spraw, zebranie solwował prezes drh. Kaldowski hasłem „Szczęść Boże”!

Walne zebranie filii bednarzy Chrześc. Z. Z. odbyło się w sobotę, dnia 3 bm., w „Ognisku” przy dość licznych udziałach członków. W skład nowego zarządu weszli druhowie: J. Piszyński jako prezes, Fr. Moczyński — sekretarz, A. Ziehlke — skarbnik. Po dokonaniu wyboru zarządu omówiono obszernie sprawy zarobkowe. Kwestję tę referował drh. Sosnowski. Uchwalono wnieść wnioski o podwyżkę. W wolnych głosach omawiano sprawy organizacyjne, poczem prezes drh. Priczyński zamknął zebranie hasłem „Szczęść Boże”.

Siernieczek. W święto Trzech Króli odbyło się tutaj w lokalu p. Firchaua walne zebranie filii Chrześc. Z. Z. przy dość licznych udziałach członków. Obecni przyjęli z zadowoleniem sprawozdanie roczne i wyrazili swe uznanie zarządowi. Do zarządu ponownie wybrano druhow: Leona Kraszkiewicza, prezesem, Stanisława Biskupskiego zast. prez., Maksymiljana Błaszowskiego sekretarzem, Wincentego Rutkowskiego zast. sekr., Maksymiljana Woźniakowskiego skarbnikiem. Meżami zaufania wybrano Woźniakowskiego i M. Smarsza.

W wolnych głosach omawiano sprawę wyborów do Rady Kasy Chorych przy czem podkreślano niedogodne położenie lokali wyborczych dla ubezpieczonych, zamieszkałych na odległych przedmieściach. Stosownie do tego wyznaczono lokalny wyborczy dla Siernieczka, Kaonisk, Zimnych wód, Ściera i Bartodziej.

Skandaliczna oferta na pożyczkę amerykańską.

Posel Stapiński jako szachraj religijny.

Kraków, 15. 1. „Kury. Codz.” dowiaduje się, że czynione były próby skłonięcia gabinetu p. Grabskiego do legalizacji kościoła narodowego w Polsce, w zamian za udzielenie pożyczki amerykańskiej w kwocie 50 milionów dolarów. W związku z tem odbyła się ostatnia rozmowa między premierem Grabskim a p. Janem Stapińskim.

Z nieskontrolowanych wersji zdać się wynikać iż odpowiedź, udzielona p. Stapińskiemu wskazywała na toczące się rokowania ze Stolicą Apostołą w sprawie konkordatu, jako przeszkodę uniemożliwiającą czynnikom oficjalnym zainteresowanie się propozycją.

Kurs wychowania fizycznego.

Celem zaznajomienia kierowników i instruktorów, członków organizacji sportowych oraz sił nauczycielskich (pań i panów) metodami racjonalnego wychowania fizycznego, opartemu na doświadczeniu naukowym i praktycznym ostatniej doby, odbędzie się staraniem Komitetu Wychowania Fizycznego miasta Bydgoszczy w roku bieżącym II-gi kurs fachowy, złożony z dwóch części: 1) teoretycznej i 2) praktycznej.

- I. Część teoretyczna.
1. Anatomja . . . . . 10 godz
  2. Fizjologia . . . . . 8 "
  3. Higijena . . . . . 8 "
  4. Pomoc w nagłych wypadkach . . . . . 4 "
  5. Teoria wychowania fizycznego . . . . . 6 "
  6. Systematyka i metodyka ćwiczeń cielesnych . . . . . 10 "
  7. Podstawy teoretyczne i praktyczne sportu . . . . . 6 "

II. Część praktyczna.

1. Gimnastyka szwedzka,
  2. Lekcja atletyki,
  3. Gry i zabawy sportowe,
  4. Samoobrona (boks angielski i palcaty).
- Sity nauczycielskie: Prof. Dr. Panek, Dr. Szymański i porucznik Matuszewski kierownik wychowania fizycznego w Szkole Oficerskiej.

Kurs trwać będzie 12 tygodni. Wykłady odbywać się będą po 2 godziny trzy razy w tygodniu (1 godzina praktycznych ćwiczeń, 1 teorii — osobno dla pań i panów) w godzinach wieczorowych od 18.00 do 2.00 w sali żeńskiego gimnazjum humanistycznego przy ulicy Staszycza nr. 8.

Kurs jest bezpłatny — rozpocznie się z dniem 3 lutego br. o godz. 18.00. Zgłoszenia na kurs należy kierować piśmiecznie do kierownika wychowania fizycznego Szkoły Oficerskiej w Bydgoszczy, ulica Gdańska. W zgłoszeniu należy podać:

- a) Imię i nazwisko,
- b) Zawód,
- c) Wiek (datę urodzenia),
- d) Miejsce zamieszkania

O przyjęciu na kurs, zgłaszający zostanie osobno zawiadomiony.

Uczestnicy kursu po poddaniu się egzaminowi otrzymują świadectwa z ukończenia kursu.

Z powodu ograniczonej liczby miejsc, uprasza się o jaknajwcześniejsze nadsyłanie zgłoszeń.

Za Komitet: Prof. Dr. Panek.

Ostateczny termin wymiany biletów groszowych.

Zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej, papierowe bilety zdawkowe niżej jednego złotego, a więc 1, 2, 5, 10, 20 i 50 groszowe będą wymieniane przez centralną kasę państwową, kasy skarbowe i oddziały Banku Polskiego do 31 stycznia. Po tym terminie bilety zdawkowe przyjmowane nie będą.

Jakim będzie rok 1925?

Rok 1925 pod wieloma względami nie pomyślny, m. in. także dla rolnictwa, wróżyć zle urodzaje i głód, ma być również rokiem niepogody. Astrologiczna prognoza pogody na poszczególne miesiące tego roku przedstawia się następująco:

- Styczeń: Deszczowy, wietrzny i śnieżny.
Luty: Jak wyżej. Temperatura umiarkowana.
Marzec: Łagodniejsza temperatura, zato częste opady, wiatr.
Kwiecień: Deszczowy, zimny.
Maj: Przeważa wiatr i deszcz.
Czerwiec: Dni upalne, często burze.
Lipiec: Częste burze, grad deszcz.
Wrzesień: Jeszcze kilka upalnych dni, ale także częste burze.
Październik: Kilka ciepłych dni, a toli dużo gwałtownych zmian, burze.
Listopad: Kilka łagodnych dni, przeważnie jednak wietrznie, wilgotno, deszcz i śnieg.
Grudzień: Deszczowy, śnieżny, wietrzny.

Strajk w elektrowni toruńskiej.

Toruń, 15. 1. (Pat.) Dziś rano wybuchł strajk pracowników elektrowni miejskiej i gazowni. Strajk ma podłoże ekonomiczne. Trajmwaje nie kursują.

Odpowiedzi Redakcji.

Kolejarz A. S. Nie poddawać się desperacji! Czasy muszą się zmienić.

W. Wielbacki, Bukowiec. Aparaty kinematograficzne może Pan nabyć w firmie „Film”, T. A., Poznań, ul. 27 grudnia 19; lub w firmie „Politur” w Warszawie.

T. G. Chodzież. 1) Budowa portu jest w toku. 2) Główny zarząd mieści się w Warszawie. 3) Bliższych szczegółów udzieli Panu „Głos Pomorski” w Grudniadzu.

Edmund K. Niech Pan się zgłosi do nas osobiście.

J. Świerczyński, Tuchola. Hipotekę dziecięcą przedwojenną przerachowuje się w pełnej wartości, a węc 3800 mkn. z r. 1911 — tego równają się 4500 zł.

P. Z. (Labiszyn) i B. Radtke (Świecie). Zwrot wkładek oszczędnościowych w bankach, kasach oszczędnościowych i sierocych jest uzależnione od stanu majątkowego danej instytucji, a o wysokości ich decyduje Kuratorium od zabezpieczeń prywatnych, które mieści się przy każdym Województwie.

W. K. (Kościszki 1). Suma 200 000 mkn. z kwietnia 1921 r. według ustawy nr. 41 R. P. R. P. przedstawia w przerachowaniu (stosunek 5 %) 71 złotych.

W. Gr., Wągrówiec. Hipotekę jako resztę kupna przerachowuje się w pełnej wartości. Kwota 16 000 mkn. z kwietnia 1919 r. wynosi 8000 złotych.

Prenumerator z Wdy. 1) Do Rosji wysłać pieniądze można przez Wydział Konsularny przy Ministerstwie Spraw Zagranicznych w Warszawie. Na giełdzie wartości rubla sowieckiego się nie notuje. 2) Konsulat da Panu wyjaśnienie. 3) Jeszcze nie zostały ogłoszone.

P. Sewerynowa. Pożyczkę zaciągniętą w roku 1922-gim przerachowuje według relacji 5/11 w stosunku 10 %; czyli 100 000 mkn. stanowi 12 złotych.

J. M. Jeżewo. W Niemczech wkładek oszczędnościowych wcale nie waloryzują.

A. Grodzki, Wysoka. Odnośnie numeru „Dziennika” są wyczerpane.

P. Kubacki, Mroczka. Takie sprawy należą do policji.

W. Kumala. Zwróć się Pan do Urzędu Policji Miejskiej, ul. Grodzka.

Inwalida T. S., Łucin. Tutejszy Związek Inwalidów twierdzi, że pogłoska o rzekomem badaniu lekarskiem jest niedorzeczna.

W. G. Powiż. Sprawa abonamentu miesięcznego już wyjaśniona.

S. Górecki, Dębówko Małe. Zwróć się Pan do Dowództwa Okręgu Korpusnego (Toruń), może ono Panu pomoże.

J. Pawlak, Władysławowo. Ustawa omawiająca samorządy w ejskie, uporządkowanie gmin na zbiorowe i pojedyncze, jeszcze dotychczas nie został oficjalnie w „Monitorze”, ani „Dzienniku Ustaw” ogłoszona.

F. Kaczor, Leniszewo. Obywatel, pragnący wyjechać do Ameryki musi posiadać paszport zagraniczny, wystawiony przez nasze władze państwowe, affidavit z Ameryki i kartę okrętową opłaconą, a co najważniejsze, wizę konsulatu amerykańskiego w Warszawie. Bliższych szczegółów udzieli Polskie Towarzystwo Emigracyjne w Warszawie (Krakowskie Przedmieście).

J. L. nr. 2. Wystarczy adresować: Konsulat Polski — New York, U. S. North America.

B. M. kolejarz, Warlubie. Wysokość waloryzacji wkładek oszczędnościowych w kasach oszczędnościowych i kasach sierocych w Wielkopolsce jest uzależniona od stanu majątkowego danej kasy. Pańska suma oszczędnościowa 3 000 mkn. z grudnia 1922 r. w przerachowaniu (stosunek 50 %) równa się 6 (sześciom) złotom. Kasy oszczędnościowe mogą wyplacać swe długie dopiero z końcem 1926 roku.

GIEŁDA ZBOŻOWA.

Poznań (AW.) z dnia 16 I. 1924.

Łąco Poznań za 100 kg. (2 centnary) w ładunkach wagonowych.

Cena za 100 kg.	od zł. — do zł.
Zyto	27 00—
jęczmień browarny	27 00—
Maka żytnia 65% wł. worka	41.5 —
Maka żytnia 70% z workami	36.75—38.75
Maka pszenna 65% wł. worka	46.00—48.00
(osna żytnia	17.75—
Pszonica	32.00—34.00
Owies	21.00—22.00
Ospa pszenna	—
Ziemniaki jąd. ryche	—
Ziemniaki fabryczne	4 20—
Łubin niebieski	16.0—12.00
Łubin żółty	13.50—15.50
Groch polny	18.00—21.50
Groch wikt.	27.00—31.00
Seradela nowa	13.00—15.00
Płatki ziemn.	19.00—21.00

Usposobienie spokojne.

Z DNIA.

— Prawda czy plotka? Od pewnego czasu wśród kolejarzy w Bydgoszczy krąży uporczywe wersje, że Państwowe Koleje Polskie mają przejść w prywatne posiadanie zagranicznego konsorcjum. Nie wie tylko nikt jakie to konsorcjum będzie bowiem twierdzą jedni, że belgijsko-francuskie, inni, że szwedzko-amerykańskie, a przypuszczenia swoje odnośnie sfery opierają na rozmaitych zarządzeniach i przygotowaniach czynionych jakoby do oddania obcym kolei.

Ile w tym prawdy miarodajne czynniki winny bezzwłocznie wyjaśnić, albo plotkę zbić, aby jej nie rozdziewano dalej, co nie wychodzi na dobre naszej opinii.

Kronika policyjna.

— Aresztowano: 2 osoby za pijaństwo, 1 za kradzież, 1 podejrzanego o napad bandycki i 3 kobiety za przekroczenie przepisów policyjno- obyczajowych.

— W komisariacie kolejowym znajduje się w przechowaniu sztuka czarnego baranka (imitacja) pochodząca prawdopodobnie z kradzieży.

— Ma pecha. Kupiec Sikorski z ulicy Dworcowej 31, o którego okradzeniu niedawno donosiliśmy, zgłosił znów kradzież bielizny etc. wartości około 70 zł.

— Ujęto niejaką Władysławę Szymczarkową, która pozwoliła zamknąć się w kościele łarnym niewiadomo w jakim celu. Śledztwo wykaże, czy zamknięto ją w kościele niechcąc, czy też pozostała ona tam by dokonać kradzieży.

Komunikaty Tow. Kupców w Bydgoszczy

Wytwórcy wódek mogą przejrzeć w Sekretariacie w własnym interesie uzyskane przez nas wyjaśnienia odnośnie wykonania ustawy o monopolu spirytusowym w handlu.

Towarzystwo Kupców. Związek miast polskich ma zamiar urządzenia podczas najbliższego targu poznańskiego wystawy związku miast obejmujące fotografie gminnych handlowych banków, przedsiębiorstw handlowych i t. p.

Przedsiębiorstwa, które zamierzają skorzystać z tej bezpłatnej a niezmiernie ważnej reklamy, zechcą nadstawić fotografię do dnia 19 bm. do Sekretariatu.

Ozłonkowie, którzy przyjęliby reprezentacje poważnych domów francuskich na wina szampańskie, burgundzkie, likier i rumna nasze miasto, zechcą zgłosić się w Sekretariacie.

Dyrektorzy Powszechnego Banku Depozytowego pod kluczem.

Warszawa, 16. I. (Tel. wł.) Policja aresztowała dyrektorów Powszechnego Banku Depozytowego, którzy uprawiali wywóz waluty zagranicznej z Polski.

Przychycenie bandy.

Warszawa, 16. I. (Tel. wł.) Z Nowogródka donoszą, że schwytano tam uczestników bandy dywersyjnej, która w grudniu ub. r. napadła na wieś Borsuki w powiecie wileńskim. Banda dokonała wtedy zabójstwa kilku osób. Schwytani będą oddani pod sąd do rąży.

Świadczył się cygan swoimi dziećmi.

Moskwa, 15. I. (PAT.) Rosta podaje: Międzynarodówka chłopska wystosowała do trybunału sądowego w Zagrzebiu pismo, w którym wskazując, że Radicz został aresztowany z powodu układu z międzynarodówką, proponuje powołanie na świadka członka prezydium międzynarodówki chłopskiej Dabała, który z Radiczem prowadził rokowania i może złożyć wyczerpujące zeznania.

Bójka w parlamencie francuskim.

Paryż, 15. I. (Pat.) W związku z interpelacją w izbie w sprawie strajku w miejscowości Douarnenez doszło do gwałtownych zażąd między prawicą a lewicą, na skutek których posiedzenie zostało zawieszono.

Z ostatniej chwili.

Sejm a zatarg z Gdańskiem.

(Od specjalnego sprawozdawcy „Dziennika Bydgoskiego“)

Warszawa, 15. I. W Sejmie naszym przeważają bezwarunkowo dążenia pokojowe. Każdy z posłów rozumie doskonale, że w okresie, gdy Polska wchodzi na stanowisko mocarstwowe i w okresie przesilenia gospodarczego, o którego zażegnanie się obecnie usilnie rząd ubiega, należy chronić się od wszelkich zakłóceń międzynarodowych, mogących osiągnięcie powyższych celów odroczyć albo nawet zupełnie uniemożliwić. W zrozumieniu tego stanu rzeczy w Sejmie doprawdy nikt nie grzeszy krewkością. Krew zimna, trzeźwy rozsądek i tłumienie porywów gwałtownych oto cechy, które wybitnie ujawniają się we wszystkich rozmowach, przeprowadzanych między posłami samymi i między posłami a publicystami i politykami postronnymi. To nam też tłumaczy, że Sejm dotąd przez swoją komisję dla spraw zagranicznych urzędowo nie zabrał głosu.

Tem niemniej nie można tego oficjalnego milczenia uważać za stan zakłopotania albo bezradności. Najwybitniejsi parlamentarzyści nasi wypowiedzieli swoje zdanie prywatnie ze zgodą wprost zdumiewającą. Politycy czy z prawej, czy środkowej, czy wreszcie z lewej strony izby naszej ustawodawczej zgadzają się w tem, że Polska nie może pozwolić nikomu na pohańbienie albo nawet na zlekceważenie godności swoich i że w obronie autorytetu swego winna wystąpić z całą siłą i naciskiem. Tak pojmując sprawę zatargu z Gdańskiem, w Sejmie wyraża się zgodę na wszystkie dotychczasowe przedsięwzięcia rządu w tej sprawie w przekonaniu, że rząd nie cofnie się przed zastosowa-

waniem środków choćby najsilniejszych, jeżeli wymagać tego będzie potrzeba.

W stosunku do komisarza Ligi Narodów, p. Mac Donella, który bezprawem swoim stanowiskiem, upoważniającem senat gdański do usunięcia polskich skrzynek pocztowych, zaostriżył zatarg, w Sejmie przeważa zdanie, że bez względu na taki czy inny przebieg sprawy, współpraca Polski z obecnym komisarzem Ligi Narodów jest w przyszłości niemożliwa. „Mac Donell, który przekroczył swoje kompetencje, musi pójść — na to nie ma rady“. Oto głos niemal wszystkich polityków z parlamentu.

Na ogół panuje w Sejmie niezłomne przekonanie, że Polska w zatargu z Gdańskiem wyjdzie zwycięsko. Zbyt wyraźną jest słuszność naszej sprawy, aby mogło być inaczej. Zdaje się, że rozwój wypadków na terenie międzynarodowym (głosy rozsądnej prasy angielskiej i francuskiej) optymizm ten usprawiedliwiają.

Jeżeli sprawa mimo to w kołach sejmowych jest żywiej omawiana, niżby się w danych warunkach można spodziewać, to wpływa na to kwestja pożyczki naszej w Ameryce, o którą — jak wiadomo — toczą się między Polską a pewnymi grupami finansowymi w Stanach Zjednoczonych rokowania. Są bowiem pewne poszlaki, wskazujące na to, że pewne czynniki zagraniczne starają się wyzyskać zatarg polsko-gdański dla rozbicia tych układów. Czy im się to uda? Wszystko zależy od rozsądnego postawienia sprawy z naszej strony. I zdaje się, że ten warunek został przez Sejm i rząd spełniony należyście.

T-ski.

Przesunięcie na prawo w Niemczech.

Centrum niezdecydowane. — Demokraci tracą wpływ.

Berlin, 15. I. (Pat.) Urzędowo donoszą, że prezydent republiki niemieckiej zamianował dzisiaj wieczorem dra Luthera kanclerzem i powierzył mu misję tworzenia gabinetu.

Nowy gabinet niemiecki przedstawi się parlamentowi prawdopodobnie jutro po południu. Przepuszczalny skład jego będzie następujący: kanclerz — Luther (nie należący do żadnego stronnictwa, ani też nie będący posłem parlamentu), minister spraw zagranicznych — Stresemann (niemiecka partia ludowa), minister spraw wewnętrznych — Schiele (nacionalista), minister pracy — Braun (centrum). Wyżej wymienieni ministrowie będą reprezentowali w nowym gabinecie czynniki polityczny; reszta zaś ministrów ma mieć charakter urzędników fachowych. Będą to przypuszczalnie Neuhaus jako minister gospodarki (nacionalista), dr. Kanitz jako

minister aprowizacji, prezes sądu okręgowego Schulmacher jako minister sprawiedliwości i obszarów okupowanych (udowiec), dr. Samisch jako minister skarbu, b. minister Stingl (z partii ludowej) jako minister poczty, obrona kraju — Gessler, który wystąpił z partii demokratycznej.

„Germania“ w dzisiejszym numerze porannym donosi, że centrum zachowa swobodę działania względem gabinetu w powyższym składzie, gdyby ten doszedł do skutku.

Berlin, 15. I. (Pat.) Frakcja demokratyczna parlamentu powzięła jednomyślnie rezolucję, aprobującą decyzje komitetu wykonawczego frakcji, który odmówił udziału w nowym gabinecie. Rezolucja ta zaznacza, że stronnictwo demokratyczne zachowa zupełną swobodę działania wobec nowego rządu.

Organ Lloyd George'a życzy powodzenia Konferencji bałtyckiej.

Rozpoczynające się dziś obrady Konferencji Bałtyckiej w Helsingforsie zwróciły życzliwą uwagę zachodu, który dotąd skłonny był uważać perjodyczne owe zjazdy państw bałtyckich jako przejaw imperjalizmu. We Francji dłuższy arty-

kuł sprawie tej poświęcił „Temps“, a z Anglii donoszą o nagłej życzliwości organu Lloyd George'a, który dotąd stale przeciw Polsce podjudzał.

London, 15. I. (Pat.) „Daily Telegraph“ omawiając konferencję, która zbie-

rze się w Helsingforsie w dniu 16 stycznia, zaznacza, że ma ona daleko większe znaczenie niż dotychczasowe tego rodzaju konferencje wobec niedawnych zaburzeń komunistycznych w Estonii. — Dziennik spodziewa się, że wydarzenia te wpłynęły na zmianę w przeważającej części opinii publicznej Finlandii, która dotychczas przeciwna była jakimkolwiek wiązaniu się z innymi państwami bałtyckimi, a które to wiązanie się Rosja sowiecka mogłaby uważać za prowokację. Zobaczymy — pisze dziennik — czy ostatecznie wypadki w Estonii oraz spiski komunistyczne w Finlandii, gdzie policja wykryła niedawno „list Zinowiewa“, wywrą silniejszy wpływ na stanowisko Finlandii.

Suknia ślubna.

Karnawał jest sezonem wesel to też aktualnym staje się problem toilet ślubnych. Na ilustracji naszej widzimy bardzo piękną suknię ślubną z białej crepe de chine z fantazyjnie upiętym welonem tiulowym.

Z PROWINCJI.

Laskowice. (Niemal katastrofa kolejowa). Prawie cudem uniknięto strasznego wypadku kolejowego w święte Trzech Króli na stacji Leosi pod Laskowicami. Wymijają się tam dwa pociągi ze sobą rano około godziny 6, jeden jadący z Chojnic, i jeden jadący do Chojnic. Oto pociąg towarowy, idący z Laskowic, najechał na pociąg osobowy. Zderzenia uniknięto jeszcze w ostatniej chwili ale podróżni, widząc niebezpieczeństwo powyskakiwali, odnosząc przytem rany.

Kościerzyna. (Kradzież na poczcie), przed kilku dniami został okradziony tutejszy urząd pocztowy z gotówki na sumę 15 000 złotych. Kradzieży dokonano w bardzo wyrafinowany sposób, bowiem skradziono wymienioną kwotę razem z żelazną kaseta, która rozbito i po wyjeciu z niej zawartości wrzucono do torfowiska. Tutejsza komenda powiatowej policji państwowej przeprowadziła natychmiast energiczne dochodzenia, dzięki którym udało się po 5 dniach złodzieji osadzić w więzieniu oraz odnaleźć przeszło 14000 złotych które były bardzo sprytnie ukryte.

Baczewskiego likieru:

Abriotine
Banana
Cherry
Curacao triple sec
Griotte
Menthe glaciale
Orange sec sec
Rose
Souverain

Dział gospodarczy.

Stan przemysłu naftowego.

W okresie za 1 półrocze 1924 czynnych w kraju było 33 rafinerje nafty zatrudniające około 7.900 robotników. Ogółem przerobiono w tym czasie 847.000 ton ropy z której otrzymano 311.272 ton produktów, a mianowicie:

nafty	95.784	ton
benzyny	43.226	"
oleju gazowego	57.658	"
parafiny	17.818	"
smarów, wazeliny	61.588	"
asfaltu, koksu	7.642	"
łuszczów stałych	382	"
świec	239	"
poł produktów	26.935	"

Ulgi taryfowe na kolejach.

Ministerstwo kolei wprowadza z dni 1 stycznia 1925 r. nowe taksy opłat, pobieranych przez kolejowe agencje celne za załatwienie formalności celnych i za wykonywanie w urzędach celnych robót fizycznych przy odprawie towarów w przywozie i wywozie.

Przy opracowaniu nowych taks ministerstwo kolei w miarę możności starało się uwzględnić potrzeby górnośląskiego i małopolskiego przemysłu górniczego, przez obniżenie opłat wywozowych do norm, na podstawie ścisłej kalkulacji handlowej, umożliwiających eksporterom krajowym wywóz za granicę towarów, stanowiących przedmiot masowego eksportu, jako to węgla kamiennego, rudy, soli, przetworów naftowych, dolomitu, kamienia wapiennego i innych.

Osiągnięto dość znaczną bo wynoszącą od 50 do 80 proc. A redukcję opłat w stosunku do norm, ustalonych według obecnie obowiązujących taks, które były ogłoszone w nr. 2 i 6 „Dz. Ustaw R. P.” z roku 1924.

Pod względem przywozu nowa taksa komisowego przewiduje niższe normy komisowego dla całowagonowych przesyłek towarów wolnych od cla np. szmelcu żelaza, którego opłacać będzie 5 zł. od wagonu 15-tonowego, gdy według taksy, obecnie obowiązującej, opłata ta wynosi 1 złoty od tony, czyli 15 złotych od wagonu 15-tonowego.

Natomiast nowa taksa komisowego w nieznanym tylko stopniu podnosi niektóre stawki przywozowe i inne, które według obecnie obowiązujących taks są zbyt niskie i nie pokrywają kosztu własnego.

Liczba bezrobotnych w kraju

podług danych rejestru Państw. Urzędu Pośredn. Pracy liczba bezrobotnych w kraju była następująca:

15. IX.—20. IX.	157.010
22. IX.—27. IX.	155.245
29. IX.—4. X.	153.800
6. X.—11. X.	152.800
13. X.—18. X.	148.925
20. X.—25. X.	147.065
27. X.—1. XI.	144.860
3. XI.—8. XI.	146.110
10. XI.—15. XI.	149.090
17. XI.—22. XI.	148.940
24. XI.—29. XI.	150.180
1. XII.—6. XII.	151.200

z powyżej wskazanej liczby bezrobotnych 24,2 proc. przypada na Łódź, 23,8 proc. na województwo Śląskie.

Sztuka reklamowania się

jest drogą do powodzenia i można stwierdzić, że nawet w złych czasach firma umiejąca jej użyć — ma znacznie większy zbył, większe koło odbiorców niż inne.

Ten czas jest obecnie — kto chce i kto orientuje się w sytuacji obecnej — sytuacji walki o byt tyłu ogniw przemysłu i handlu — ten musi użyć tej najsilniejszej broni — reklamy!

Reklama jest tylko wówczas skuteczna, jeżeli pomieszczona jest w piśmie istotnie poczytnem. Do takich bezsprzecznie zalicza się

„DZIENNIK BYDGOSKI” mający dziś 25000 stałych abonentów.

Blinsztraub, szpieg międzynarodowy, za kratami.

Stał na żołdzie litewskiego sztabu a miał pracować w Polsce.

Od pewnego czasu władze bezpieczeństwa ustaliły, że szereg wiadomości i zarządzeń wydawanych przez organy policji politycznej w bardzo krótkim czasie dawany jest do wiadomości wywiadowi litewskiemu. Na tym tle przedsięwzięta została specjalna obserwacja podejrzanych osób. Dopiero w ostatnich dniach władze bezpieczeństwa wpadły na trop istotnej roboty szpiegowskiej, prowadzonej przez oddział wywiadowczy sztabu generalnego litewskiego. Robota ta miała na celu umieszczenie litewskich wywiadowców w polskich rządowych instytucjach a specjalnie w policji politycznej. Na granicy polsko-litewskiej aresztowany został onegdaj niejaki Stanisław Blinsztraub, wysłany do Polski przez szefa oddziału szpiegowskiego litewskiego ma-

jora Lipcziusa-Blinsztrauba, miał czynić starania dostania się do policji politycznej. Przy aresztowaniu znaleziono rozmaite dowody rzeczowe, między innymi odczynienie pisany rozkaz majora Lipcziusa. Dowody te świadczą, że wywiad szpiegowski litewski prowadzony jest pod kierunkiem agentów niemieckich i bolszewickich którzy istotnie w sztabie generalnym litewskim pełnią funkcję instruktorów. Dokumenty odebrane Blinsztraubowi potwierdzają ten fakt, gdyż punkty zasadniczej działalności Blinsztrauba miały dostarczyć materiału obchodzącego Niemcy i sowieci. Aresztowany Blinsztraub pochodzi z rodziny komunistycznej litewskiej. Został on oddany do dyspozycji prokuratora sądu okręgowego w Wilnie.

Skatka bolszewicka drze wór i kwiczy.

Czerwone bandy mordują się nawzajem a winę zwalają na Polskę.

Przed kilkunastu dniami prasa polska donosiła o stoczonych w okolicach Jampola w niewielkiej odległości od granicy polskiej jakieś tajemniczej bitwy pomiędzy niewiadomymi przeciwnikami. Odgłosy walki tej wyraźnie słyszane były na naszej granicy. Tajemnica boju tego dnia dopiero została wyjaśniona: jak się okazuje, jedna z band dywersyjnych, organizowanych na Podolu przeciwko Polsce zbuntowała się przeciwko swym rozkazodawcom z powodu niewypłacenia przez sławicki oddział G. P. U. żołdu. Żołt ten został przez miejscowego komisarza zdefraudowany. Zbuntowani dywersanci zostali otoczeni przez regularny oddział sowiecki. Gdy przystąpiono do rozbrajania wywiązała się godzina zażarta bitwa. W boju tym poległo kilkunastu żołnierzy i kilku dy-

wersantów. Ponieważ zajście to wywołało nieprzychylnie dla władz sowieckich komentarze ze strony ludności ukraińskiej okręgowy urząd polityczny (G. P. U.) wydał uspakajającą odezwę do ludności, tłumacząc wykrętnie, iż był to napad dywersantów polskich rzekomo przybyłych z Wołynia. Wiadomość powyższą obecnie usiłuje wykorzystać na szkodę Polski rosyjski rząd w Moskwie. Oto już za pośrednictwem Rosty rozesłane zostały iskrowe depeze o organizowaniu przez Polskę band dywersyjnych. Kłamstwo bolszewickie należy jaknajenergiczniej odeprzeć i w odpowiedzi przytoczyć prawie codziennie powtarzające się napady band rosyjskich, odpiętych jednakże z narażeniem życia przez korpus ochrony pogranicza.

Jannings w roli Nerona.

Z filmu „Quo Vadis“? w Kristalu.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

1205) **Baczność Towarz. Powstańców Wojsków Młoty.** W niedzielę dnia 18. bm o godz. 3. po południu odbędzie się walne zebranie w lokalu druha Kuźniackiego. Z powodu przyjazdu okręgowego prezesa umr. szał się o liczne przybycie członków. Po zebraniu wieczorek familijny. Zarząd.

1162a) **Tow. Przemysłowe.** Ważne zebranie odbędzie się 29 bm. o godz. 8 ej wiecz. w „Ognisku”. Wnioski uprasza się złożyć na ręce prezesa do 28 bm. Składki miesięczne za rok ubiegły winne być zapłacone do dnia walnego zebrania. Zarząd.

1125) **„Sokół” Bydgoszcz X Czytelników.** Zebranie odbędzie się w niedzielę 18 bm. o godz. 3 popoł. u p. Kucharskiego ul. Grunwaldzka 108. Wszystkich druhow i druhen przybycie konieczne. Zarząd.

1159a) **Związek Handlowców.** Zebranie komisji zabawowej odbędzie się w piątek, 16 bm. o godz. 8 w sekretarjacie. Komplet bezwzględnie konieczny. Zarząd.

Nasz bal maskowy odbędzie się 7 lutego w salach „Strzelnicy”. Celem założenia listy zaproszeń stałych gości uprasza się Szan. Członków zgłaszać adresy na świadkach i zebraniach do kol. Kamińskiego i w sekretarjacie. Zarząd.

Kruszwica. Walne zebranie Chrześc. Zjedn. Zaw. odbędzie się w niedzielę 18 bm. o godz. 2 popoł. w lokalu p. Dalejszyńskiego. O liczny udział proszą. Zarząd.

116 a) **Tow. Uczniów Handlowców.** Roczne walne zebranie z powodów niezależnych od zarządu odbędzie się dopiero 6-go lutego rb. Plenarne zebranie odbędzie się w piątek, 23 bm. w Hotelu Leeninga. Zarząd.

Walne zebranie Chrześc. Z. Z. filij transportowców odbędzie się w sobotę dnia 17. b. m. wieczor. o godz. 7 mej w Ognisku. O liczny udział proszą. Zarząd.

Walne zebranie Chrześc. Z. Z. filij pracowników w tramwaju i elektrowni odbędzie się w sobotę dnia 17. bm. wieczorem o godz. 7 i pół w „Ognisku”, Jagiellońska 71. O liczny udział proszą. Zarząd.

1262 **Tow. Obywateli Szwederowo.** Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę dnia 18. 1. 25 r. zaraz po sumie na salce przy kościele, zarządu zaś w sobotę o godz. 7 mej na salce. Zarząd.

1255 a) **Stow. Chrześc. — Nauucz. Szk. Powsz.** Plenarne posiedzenie odbędzie się w środę dnia 21. b. m. w szkole Wdziałowej meskiej ul. Konarskiego 7. Porządek dzienny: 1. Referat: Stare i nowe pr. b. metodyki pisowni w swiecie psy. hologii eksperymentalnej kol. Kijora. 2. Załatwienie spraw z walnego zebrania. 3. Sprawy bieżące. 4. Kasa pośmerina. 5. Wolne głosy. Zarząd.

109 a) **Towarz. Powstańców i Wojsków „Macierz”.** Zebranie zarządu w sobotę o godz. 7 mej. Na walne zebranie zapraszamy niniejszem wszystkich byłych wojskowych. Zarząd.

1346) **Baczność, Polski Związek Drobnych Kupców.** W niedzielę, dnia 18 stycznia odbędzie się o godzinie 5 popoł. w lokalu Mellera, Plac Piastowski, nadzwyczajne zebranie. Uprasza się wszystkich członków o zabranie ze sobą nakazów płatniczych podatku obrotowego za I półrocze, jak również i świadectw przemysłowych za rok 1924. Z powodu wielkiej ważności wymienionej sprawy, jest przybycie wszystkich członków obowiązkiem. Goście są mile widziani. Zarząd.

1320) **Tow. Śpiewu „Harmonja”** co piątek o godz. 8. lekcyja śpiewu, po lekcyj. zebranie miesięczne.

Roczne walne zebranie odbędzie się we wtorek 20 bm. u drh. Mellera na które zaprasza się wszystkich członków czynnych i nieczynnych oraz delegatów z bratnich towarzystw. Zarząd.

Towarzystwo Uczniów Handlowych. W piątek, dnia 23 bm. odbędzie się plenarne posiedzenie w hotelu Leeninga o godz. 8 wiecz. Uprasza się o liczne przybycia. Zarząd.

„Maraton”. Pierwszy numer w bieżącym roku opuści prasę jutro, tj. w sobotę dnia 17 bm. Do nabycia wszędzie.

Stan pogodny.

Dzień i godzina	Ciśnienie powietrza 700 mm	Temp. pow. 0 C	Zachm. 0-10	Kierunek i szybkość wiatru metr. na sek.
15. 1. 1. poł.	65,4	+5,4	2	SW 5,3
15. 1. 9 wiecz.	64,6	+3,5	10	W. 2,1
16. 1. 7 rano	70,8	+3,2	10	W. 4,7

Temperatura doby ubiegłej: średnia + 2,2 najwyższa + 5,9 najniższa - 0,8. Wysok. śr. opadu 0,8

Rozmieszczenie ciśnienia i prognoza na 19. 1. Wysokie ciśnienie nad Bałkanami, Karpatami i Alpami — niskie nad Skandynawią północną i Islandją. Wzrost zachmurzenia przelotne deszcze ocieplenie się nocą jeszcze możliwe przymrozki, umiarkowane wiatry zachodnie.

W czwartek, dnia 15 stycznia b. r. o godz. 5 rano zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach moja najukochańsza żona i matka

s. p.

Marja Kuźmińska z Olewińskich.

O bolesnej stracie zawiadamiają pogrążeni w ciężkim smutku i żalu **mąż z synem i rodziną.**

Eksportacja zwłok odbędzie się w sobotę, dnia 17 bm. o godz. 3.30 popoł. z kaplicy nowego cmentarza. (1343)

Dnia 15 b. m. o godzinie 6.30 rano zasnęła w Bogu po krótkich cierpieniach nasza ukochana ciocia i kuzynka

s. p.

Teresa Maerker

przeżywszy lat 76, o czym donoszą krewnym i znajomym w ciężkim smutku pogrążeni

S. Pronobis wraz z żoną Heleną z domu Wojską.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę dnia 18 go o godzinie 3.30 po południu z kaplicy starego katolickiego cmentarza.

Msza żałobna odbędzie się w poniedziałek rano o godz. 9 ej w Farze. 1342

Podziękowanie

Wszystkim znajomym, przyjaciółom i kołgom, którzy z powodu zgonu s. p. męża mego **Mieczysława** pospieszyli mi ze słowami współczucia i tak liczny wzięli udział w oddaniu ostatniej usługi, jak również świętemu Magistratowi za wraz uznanie dla Jego pracy składam serdeczne „Bóg zapłać“.

(1271) **Halina Manikowa.**

Bydgoszcz 15. I. 1925.

Każdą ilość

Włosa końskiego

konopi, lnu, — kupujemy stale za gotówkę ewentualnie wymieniamy na: worki do zboża i mąki, sienniki jutowe, tkaniny tapicerskie, szpagaty, przedzę szwską i rymarską, ceraty, manszestry, ścierki do podłóg i kurzu i t. a. Łask. oferty u nasza się skierować do fy

Władysław Drzewiecki

ul. Gdańska 12. Bydgoszcz Tel. 11-02.

Podziękowanie.

Gdy po operacji macicy trwały już trzy tygodnie nieustannie trwające krwiotoki, do czego przyczyniły się już śmiertelne kurcze serca i puchłam na całym ciele a ksiądz mi podał ostatnie Sakramenta św., mąż pojechał do

pana astrologa SĘKOWSKIEGO w Bydgoszczy przy ulicy Gdańskiej nr. 147,

który natychmiast usunął kurcze serca, potem ustalił już drugi sąd dnia krwiotoki i wyleczył również zapalenie obu jajników, na co lekarz mnie też chciał jeszcze o erować.

Panu astrologowi SĘKOWSKIEMU niech niebo zesła jeszcze więcej błogosławieństwa i jego dar niesienia pomocy niech posłuży innym chorym, p. SĘKOWSKI jest w naszych oczach prawdziwym lekarzem. Siernieciek, przv Kapuściskach (1307)

MARJA SCHULC.

Sprzedż przymusowa.

Dnia 17. I. 1925, o godz. 11 1/2 przed poł. będę sprzedawał w **Ossowicach** u p. Ba-gnińskiego najwięcej dającym za gotówkę:

3 krowy

3, 4 i 3 lata stare.

Malak, kom. sądowy w Bydgoszczy.

1377

Nabw-zw aptekę pod **Lwem** od p. Dra Tonna w Bydgoszczy na Okołu przy ul. **Grunwaldzkiej**, **otworzyliśmy znów drogerię** położoną tamże obok apteki. (1313)

Polecamy wszelkie artykuły techniczne, kosmetyczne i higieniczne oraz do użytku domowego w najl. szych jakościach i po cenach najniższych. **PIOTR i HENRYK UMBREIDT, aptekarze.**

Ulica Gdańska 165. Telefon numer 399.

Kto chce jeść tanio i smacznie, niech się idzie do

Baru Angielskiego

Stale ciepłe zakąski! Stale ciepłe zakąski!

Od godziny 1—4-ej obiady znak. (3 dania) 1 zł.

Codziennie od godz. 7 wieczorem występy znakomitego śpiewaka oper, tenora bohaterańskiego **Czajkowskiego**, przy akompanjamentie znanego skrzypka-wirtuza i pianisty **Williamia Viertel'a**.

1301 Lokal otwarty do rana.

Uprzejmie zaprasza **Gospodarz.**

Sypialnia

biała, lakierowana, z lustrami kryształowymi i prawdziwymi marmuraminatychmiast na sprzedaż. Wiadomość przy ul. Dworcowej 8, Graj-nert. (1310)

Oprawy książek

bibliotecznych od najmniejszej do największej, po cenach przysiępnych wykonuje introligatornia Dziennika Bydg. Poznańska 30.

Wywołanie.

Właścicielka ziemska **Aniela Potulicka z Potulic** stawia wniosek o wywołanie zaginionego listu hipotecznego na sumę 20000 mk. zapisaną w księgach wieczystych Sams. czno karta 1 w oddziale III. pod numerem 26 i Slesin karta 1 w oddziale III pod numerem 33 na rzecz **Ezbiety z Potulickich Sapiezyny**

Posiadacz listu hipotecznego wzywa się do przedłożenia listu hipotecznego i zgłoszenia swych praw w Sadzie powiatowym w Bydgoszczy pokój 12 najpóźniej w terminie wywoławczym wyznaczonym na dzień 2 czerwca 1925 o godzinie 12, w przeciwnym wypadku zostanie list hipoteczny pozbawiony mocy. 1280

Bydgoszcz, dnia 8 stycznia 1925.

Sąd powiatowy.

DZIENNIK BYDGOSKI

zamawiać można w następujących agenturach:

MIASTO:

W biurze „Express“ przy ul: Jagiellońska 70, Przy dworcu, Gdańska 2, Gdańska 37, Batorego 3 (Poststrasse)

- „Goniec Inwalida“ Jagiellońska 56,
- „Goniec Inwalida“ Dworcowa 52,
- Radna, Aleje Mickiewicza 1,
- Schott Bocianowo 18,
- „Polonia“ Bocianowo 21,
- Goc Bocianowo 21,
- Weyna, Bocianowo 26,
- Bojakowski, Bocianowo 28,
- Parolowski, Chocimska 2,
- Gwizdzki, Chocimska 4,
- Krzysztof, Chrobrego 3,
- Niemcewicz, Chrobrego 18,
- Macielewski, Długa 63,
- Krasieński, Dworcowa 51,
- Lewicki, Dworcowa 17,
- Kriese, Gdańska 8,
- Idzikowski, Gdańska 16/17,
- Chyłański, Gdańska 65,
- Pianowski, Gdańska 71,
- Owczarek, Gdańska 75,
- Panowski, Gdańska 84,
- Sawicki, Gdańska 94,
- Zalwski, Gdańska 102,
- Komperda, Gdańska 114,
- Wachański, Gdańska 117,
- Wagner, Grodzitwo 27a,
- Michałowski, Helmańska 3,
- Berg, Kaszubska 33,
- Januszowski, Herm. Frankiego 4,
- Jakuszkowicz, Jagiellońska 6,
- Kieleczyński, Jagiellońska 72,
- Pomeracki, Jagiellońska 35d,
- Florezyk, Królowej Jadwigi 7a,
- Małewska, Kujawska 14,
- Obieziński, Kujawska 17,
- Bonusławski, Kujawska 17,
- B. Łoński, Kujawska 47,
- Opalka, Kujawska 62,
- Wielarski, Kujawska 71,
- Oszwiński, Kujawska 94,
- Grzemski, Lubelska 1,
- Kociński, Łokietka 5,
- Sumiński, Łokietka 16,

- Cieśliewicz, Mazowiecka 3,
- Mikołajczak, Mazowiecka 41/42,
- Kamiński, Nowodworska 12,
- Zomkowski, Nowodworska 15,
- Szczepaniak, Podgórna 11,
- Gordon, Podgórna 12,
- Krzysztof, Podgórze 40,
- Stąjek, Plac Piastowski 11,
- Walczak, Plac Piastowski 13,
- Stryszyk, Plac Poznański 11,
- Trafas, Plac Poznański 12,
- Lewandowski, Plac Poznański 15,
- Krowicki, Plac Poznański 19,
- Janowski, Pomorska 14,
- Knoll, Pomorska 18/19,
- Chudy, Pomorska 42,
- Lewicki, Promenada 33,
- Kleinert, Raclawicka 16,
- Michalak, Raclawicka 21,
- Nawrocki, Rycka 5,
- Kohnke, Rycka 11,
- Zielechowski, Rycka 17,
- Rachuta, Rycka 24,
- Molenda, Sienkiewicza róg Zduny,
- Wrzeszczewski, Sienkiewicza 13,
- Błaszczak, Sienkiewicza 23,
- Bożan, Sienkiewicza 43,
- Saffan, Siemieradzkiego 7,
- Zaremba, Sieroca 3,
- Conyjanus nast., Sieroca 21,
- Bawański, Sniadeckich 11,
- Kosiedowski, Sniadeckich 15/16,
- Preus, Sniadeckich 15/16,
- Podrecki, Sniadeckich 21,
- Majak, Sniadeckich 27,
- Kordecki, Sowińskiego 7,
- Brzozowski, Swiecka 14,
- waGecka, Stary Rynek 5-6,
- Kruszczyński, Sw Trójcy 12a,
- Cesarz, Sw Trójcy 22a,
- Piwecki, Sw Trójcy 27,
- Gierczak, Toruńska 102,
- Kazubowski, Toruńska 145,
- Kiliński, Toruńska 155,
- Makowski, Warszawska 4,
- Sadzewski, Warszawska 24,
- Kasza, Wiatrakowa 9,
- Fac, Wileńska 8,
- Brzakała, Zygmunta Augusta 11,
- Maliszewski, Zygmunta Augusta 18.

WILCZAK

- Stankiewicz, Naklejska 11,
- Palaczyński, Naklejska 14,
- Doberstein, Naklejska 54,
- Marchlewski, Naklejska 73,
- Starzyński, Naklejska 85,
- Kukucki, Na Wzgórzu 21,

- „Polonia“ Malborska 1,
- Grenda, Malborska 2,
- Schocki, Malborska 8,
- Dziżyński, Malborska 9,
- Soltysiak, Malborska 24,
- Matias, Różana 12,
- Matjas, Różana 12,
- Książek, Różana 17,
- Sikorski, Stefana Czarnieckiego 4,
- Andrzejewski, Stefana Czarnieckiego
- Smuga, Ułańska Wilczak
- Rossa, Wincentego Pola 11,
- Jarosel, Wysoka 21,
- Pochopień, Wysoka 30

OKOLE

- Zirka, Chelmska 23,
- Chmaza, Berlińska 7,
- Treuchel, Berlińska 23,
- Arentowicz, Berlińska 86,
- Girszewski, Berlińska 21,
- Bukolt, Berlińska 91,
- Burdelski, Berlińska 94,
- Monetowa, Berlińska 55,
- Niemcewicz, Berlińska 102,
- Pawłowicz, Berlińska 73,
- Urbanowski, Berlińska 69,
- Wolf, Berlińska 62,
- Styczeń, Berlińska 93,
- Doeg, Błonia 10,
- Lisiecki, Berlińska 94,
- Reek, Berlińska 85,
- Kalfowski, Długosza 5,
- Boch, Jackowskiego 13,
- F. Jóźwiak, Graniczna 11,
- Knebe, Jackowskiego 14,
- Kurtkale, Jasna 11,
- Kłosa i S.ka, Jasna 12,
- Ignowski, Jasna 13,
- Ogórkowski, Jasna 16,
- Budzyński, Jasna 23,
- Rozmarek, Łokietka 8a,
- Borowiak, Ślaska 4,
- Lasa, Stara Szkoła 12

SZWEDEKOWO.

- Sikorski, Dąbrowskiego 11,
- Stachowiak, Konopna 24,
- „Polonia“ Księdza Skorupki 4,
- Dąbrowski, Księdza Skorupki 24,
- Balka, Księdza Skorupki 109,
- Blum, Leszczyńskiego 2,
- Kwiatkowski, Leszczyńskiego 11,
- Zembikowa, Orla 18,
- Kowalowski, Orla 62,
- Seehafer, Pekna 1,
- Koczorowski, Strzelecka 10,
- Spółdzielnia 16 paiku ulanów
- Herberg, Szubińska 8,

- Reek, Szubińska 10,
- Koszczak, Szubińska 14,
- Mazurkiewicz, Ugory 26,
- Daron, Ugory 40

SZRETERY.

- Kwiatkowski, Promenada 66,
- Lewicki, Promenada 33, Szretery.

BIELAWKI

- Lange, Leśna 23,
- Marcinkowski, Poniatowskiego 1,
- Maczyński, Senatorska 42,
- Naruszewicz, Senatorska 42,
- Bujny, Stepowa 7

BIELICE:

- Grylewicz, Bielicka 48.

CZYŻKOWKO

- Erzoza, Berlińska 20,
- Rołbiańska, Berlińska 25,
- Antoni Ślabaszewski, Berlińska 4a,
- Wegner, Berlińska
- Jaremba, Grunwaldzka 86,
- Sikorski i Twardowski, Grunwaldzka

RUPIENICA

- Purchla, Glinki 54

MIEDZYN

- Kamiński, Naklejska 7,
- Dykas, Naklejska 12,
- Dembkowski, Naklejska 20.

WIELKIE BARTODZIEJE

- Wiśniewski, Fordońska 76

MAŁE BARTODZIEJE

- Fitzner, Betska 15

FORDON

- W. Matena, Fordon n/W
- Piotka, Fordon.

SOLEC

- S. Masłowski, drukarnia i księgarnia,
- WYRZYSK

- Wende, Księgarnia Polska,

NAKŁO

- Malicki
- SKULSK (Ziemia Kaliska),
- Stanisław Kowalski,

SEPOLNO:

- Szkopek, Rynek
- Suchomski, Sepolno.

KAMIEN:

- Puterczak,

KINO KRISTAL

II-ga ostateczna część

QUO VADIS?

w 2-min imponujących akt. II-ga część przewyższa wszystko co dotychczas na ekranie się ukazało. --

Dziś w piątek PREMIERA!

Począł. przedstawień o godzinie
4⁴⁵ 6⁴⁰ 8⁴⁰

Uprasza się Szanowną Publiczność o jaknajliczniejsze przybycie na pierwsze przedstaw.

W niedzielę o godzinie
3²⁰ 5¹⁰ 6⁵⁰ 8⁴⁰ 1344

Ogłoszenie.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

W sprawie wniosku nastora Oskara Weidmanna zastąpionego przez adwokata Briken w Starogardzie o wywołanie listów hipotecznych Sąd powiatowy w Bydgoszczy przez sędziego powatowego Dr. Lasńskiego orzekł dnia 29 grudnia 1924 co następuje:

Listy hipoteczne częściowe o hipotekach w wysokości 3000 i 12000 marek, zapisanych na gruncie Bydgoszcz tom 14 karta 509 oddziale III pod nr. 15 na rzecz wnioskodawcy pozabawia się mocy.

Bydgoszcz, dnia 29 grudnia 1924. 1279

Sąd powiatowy.

Postępowanie upadłościowe

Co do majątku handlarza Antoniego Kaczmarka z Łobżenicy wkracza się z dniem dzisiejszym tj. z dniem 12 stycznia 1925 r o godzinie 12 w południe postępowanie upadłościowe, ponieważ Antoni Kaczmarek wykazał swa niewywołalność Zarządca masy upadłościowej mianuje się p. dyrektora banku Brustmanna z Łobżenicy.

Wierzytelność należy zgłaszać w sądzie najpóźniej do dnia 29 stycznia 1925

Do powzięcia uchwał, zw mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzyteli, a także celem powzięcia uchwał co do kwestii, wymienionych w § 132 ustawy o upadłościach, wyznacza się w niżej wymienionym sądzie termin na dzień 6 lutego 1925 roku o godzinie 10 przed południem i zarazem celem zbadania zgłoszonych w wierzytelności.

Wszystkim, którzy posiadają jakiegoś wiek rzeczy należące do masy upadłościowej lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikom upadłemu względnie tłuszczać się z długu, a nadto poleca się im, aby najpóźniej do dnia 25 stycznia 1925 roku donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których miałby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. 1281

Łobżenica, dnia 12 stycznia 1925.

Sąd Powiatowy.

WWP.

Niniejszem mamy zaszczyt uprzejmie zawiadomić, iż z dniem 15 stycznia br. otworzyliśmy

hurtową i detaliczną sprzedaż gramofonów, płyt oraz części zapasowych pod firmą

„MUSICA”

Wielkopolski Dom aparatów muzycznych

właśc. Bracia Sokołowscy

w Bydgoszczy, przy ul. Jagiellońskiej 75. parter. Tel. 1817.

Nadmieniamy, że stale utrzymywać będziemy bogato zaopatrzonej wybór gramofonów jak również i płyt najbardziej renomowanych firm światowych. Ceny konkurencyjne. Zaspokojimy najwybredniejsze wymagania Szan. Odbiorców.

Pozwalamy sobie liczyć na łaskawe poparcie naszego przedsiębiorstwa.

Z wysokim poważaniem

Bracia Sokołowscy.

1351

Nowoczesne

fryzury balowe i kostjumowe wykonywa oraz przyjmuje wszelkiego rodzaju roboty włosowe po cenach przystępnych Erna Bakarinowa fryzjerka, Marcinkowskiego 4. 1294

Meble

tanie i dobre jak: 1 kanapa 2 fotele plusz. czerw. i stół do kanapy, 6 krzesel cały garnitur orzech. za 350 zł. 1 biurko dyplomata 75 zł., 1 stół do jadalni orzech 60 zł., 1 szafa do sypialki brzożowa 125 zł., krzesła wie-deńskie a 4 zł., 1 kanapa plusz zielona 65 zł., 1 stolik do szycia orz. 25 zł., 2 łóżka orz. 70 zł., 1 biblioteka orz. 150 zł., 1 fotel do biurka 25 zł., 1 lustro ze zł. ramą 4' zł., 1 komoda ciemna 40 zł., 1 stół okrągły 40 zł., 1 stół okrągły do mezb. pokoju 70 zł., 1 serwis do mycia 7 zł., 1 zegar regulator nowy 45 zł., 1 łóżko bez matr 12 zł., 1 szafa do rzeczy 40 zł., 1 łóżko dziec bambusowe 28 zł., 1 ubranie na chłoc. do 16 lat 18 zł., 1 czarny surdut 32 zł., buty filcowe 12 zł., 1 stolik (do palenia) 12 zł., Dom Handlowy Śniadeckich 6a. Otwarte od 10-1 i 4-6 1309

Na sprzedaż:

1 magiel, 2 łózka i 1 wózek spotowy. Pomorska nr. 26. II 1311

Napisowy wiersz 20 groszy, każde dalsze słowo 5 groszy. 5 cyfr = 1 słowo. i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.

OGŁOSZENIA DROBNE.

Ogłoszenia w eksze pod niniejszą rubryką oblicza się na milim o 100% drożej.

Dla poszukujących posady 50 % zniżki. Drobnie ogłoszenia przyjmują się do godz. 10 przed południem.

W szelkie

prace stolarskie i repara-cje meble i polerowa-nia wykonuje szybko. i po za domem Jan Szul-czewski, Dworcowa 75. 1274

Na sprzedaż

dom 8-pokojowy z tych 4 woine. Warunki we-dług umowy na mie scu. Solec Kujawski, ul. Pia-stów 16. 147

Wilk

ostry i tresowany na sprzedaż. Lubiska 3. 1303

POSADY

Dziewczęta

od 14-15 lat poszukuje Fabryka Wyrobów Pa-pierowych „De la” w Bydgoszczy, ul. Gdańska n. 141. 1330

Dziewcze

uczniwe do dzieci na ca-ły dzień może się zaraz zgłosić. Kwiatowa 7a II lewo. 1347

Monte

maszynista egzaminow do maszyn i kotłów pa-rowych z długoletnią praktyką w różnych za-kładach przemysłow., obznajmiony z tokarnią żelaza, oswojeniem e-lektrycznym i t. d. wy-konuje wszelkie repara-cje maszyn, motorów, automobil pomp i t. p. na miejscu także wła-snymi narzędziami po-szukuje posady. Łask. of. pod Stanisław Holl-mann, Bydgoszcz, ul Le-nartowicza 20. 1276 a.

Uczeń

zawsz potrzebny H. See-lig, Pakość, Skład tow. kolonialn. i żelaza. 1092

Fabryka

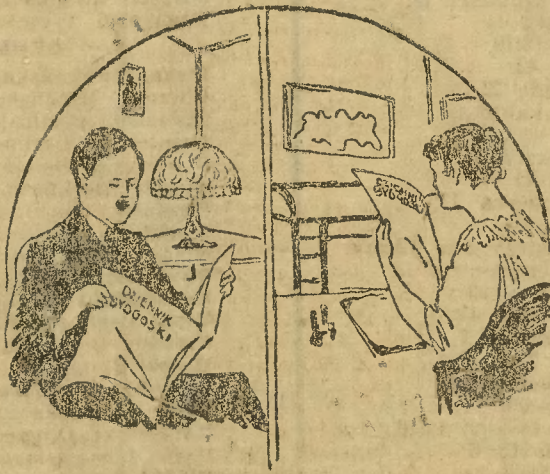
elektrotechniczna, nada-jaca się do fabrykacji artykułów radiotelefo-nicznych ewtl. z domem, woinem mieszkaniem, wskutek niezgody spół-ników na sprzedaż Go-tówki potrzeba 35-60 tys zł. Zgl. pod „Ra-dio” do Reklamy Pol-skiej, Bydgoszcz, Długa nr. 3. 1288

Krzesta

po 5 zł., stół 24 zł., oto-mane, kanapę, garnitu-rek mebli, taboret do pianina, obrazy, łózka, warsztat kilimkowy na sprzedaż z powodu wy-jazdu. Sienkiewicza 44 I ptr. prawo. 1380

Piekarnia

z urządzeniem kolonial-nem i mieszkaniem za-raz do objęcia. Jaz-dzewski, Bydgoszcz-Ja-czajce, Czerna 3. 1286

Gdyby sie tylko ci ludzie znali...

Nasz dział drobnych ogłoszeń jest nie scem spotkaniem dla pracodawcy i dla pracownika. Przylacz się do tysięcy tych którzy czytają nasz dział ogłoszeniowy regularnie. Każdego dnia ogłaszamy wiec dobrze płatowych posad, które zapewniają świetną przyszłość. Wasz przyszły sukces może być ukryty w jednym z tych małych ogłoszeń

Pracodawcy wiedza, ze nasze pismo czytają ludzie, których chcieliby zatrudnić w swym interesie. Wciaż ofiaruj roznaito osobności, których nie powinno się pominąć. Przyszyczajcie się do regularnego czytania działu drobn. ogłoszeń.

Czytaj je w „Dzienniku Bydgoskim“

Młoda

uczciwy energiczny ekspedjent ma za sobą 3 lata praktyki w interesie towarów kolonialn. i delikatesów obecnie na posadzie, poszukuje od 1. II 25. odpowiedniej posady w m lub na prowincji. Wymagania bardzo skromne. Łask. of. proszę składać do Dzien. Bydg pod lit. F A. 1324

stro orka

kaperuszy z Niemiec. z dobrimi świadectwami poszukuje od 15 stycz-nia samodzielnej posady Zgl. do Dz. Bydg pod 1100 1248

POKOJE

2 pokoje elegancko umebl. do wynajęcia Okola, Grun-waldzka 104 1348

Pokój

z 2 łózkami do wynaję-cia Chwytywo 13a, tyl ny dom I ptr. prawo. 1370

Quadam

2 pokoje próżne lub umebl. 2 panom lub bez-dzietnemu małżeństwu. Zgl. pod R. R. 21" do Goniec Inwalida 1338

Pokój

słoneczny z kuchnią, wprost od gospodarza lub pośrednio, zapłacę do-bry czynsz z góry. Of. do C. B. „Express”, ul. Gdańska 2. 1353

ko

da skromne utrzymanie maturzystce króliewiance za pomoc dzieciom w nauce. Łaskawe zgło-szenia przyjmują Moraw-ski, Fordon 1349

Pokój

dobrze umeblowany do wynajęcia ul. Jackow-skiej 36. I. ptr. prawo.

ROZMAŁOCI

Podróżujący

Wyjeżdżając na Górny Śląsk zabierze dobrze prosperujący artykuł w zastępstwo. Spieszne of. pod działy podróżujący do Dzien. Bydg 1311

Zgubiono

portfel z papierami i to: dowód tożsamości kole-jowy, kartę mobilizacyjną i legitymację Polskiego Związku Kolejowców na nazwisko Suda Józef na noświeceniu szynaru Tow. Pow. i Wojaków w Rynarzewie, d. 13. i 25. Łaskawego znaleźć pro-szę o zwrot takowych do druha prezesa Tow. Pow. i Woj. pa a Toma-szewskiego w Rynarze-wie albo wprost do Byd-goszczy ul. Czarnieckiego nr. 11, za wynagrodze-niem. 1372

Blondynka

i brunetka, wesłego u-sposobienia poszukują panów w celu towarzy-skim. Zgl. pod „B. B.” do Dz. Bydg. 1212

Bocność!
Niniejszym mam zaszczyt zawiadomić Szan. Publiczność że otworzyłem dnia 8 I 25 r. Warszawską pralnię bielizny damskiej i męskiej przy ul. Kościelnej 17. Ceny konkurencyjne. Polecam się łask. względem Szan. Publiczności. Z poważaniem Nodnagi.

Przyjmuję
bieliznę do szycia i reperatury. Riedel, Lipowa nr. 5 II pstr. 871

Buchalter ja!
Bilanse, otwarcia, zamknięcia, zaogłoszenia, rewizje, sprawy podatkowe, przeprowadzanie maszyn, przeprowadza L. Perzowski, Król. Jądwieli 10. 1091

Przerabianie
materaców, kanap itd. szybko i rzetelnie wykonuje Tapicernia Janowicza, Jagiellońska 4, drugie podwórze. 1145

Masaże
Iecznicze i kosmetyczne. Godziny 4-7. Ossolińskich 11. 513

Elegancja
I zwykłą garderobę damską wykonuje po przystępnych cenach. Chrobrego 21, II p. 1331

Wycucam
szycia jacek, szali, czapek i pozatem wszelkich innych robót ręcznych. Złotzenia po południu. Lubelska 11, I schody lewo. 1264

Krawcowa
samodzielną poleca się w dom. wycudza także na wies. Zgł. przyjmuję A. Sobotówna, Gdańska nr. 148 podwórze I pstr. 1319

SPRZEDAŻE
W każdym razie szukając kupna domu, fabryki, majątku zgłosz się do S. Ruszkowskiego, polsko-amerykańskiego biura pośrednictwa ul. Hermana Frankiego nr. 1a. tel. 885. 3978

Gospodarstwo
52-morg., w tem 12 morg. łąki, dom 4 pokoje i kuchnia, zabudowania gospodarze z maszynami i w dobrym stanie, inwentarz żywy i marny, za cenę 5 000 zł. Piasecki, Dworcowa 3a. Na odpowiedź 1 złoty.

Gospodarstwo
180 morgowe, blisko Tuchli natychmiast korzystnie wydzierżawie. Do objęcia żywego i martwego inwentarza potrzeba 5000 zł. Edmund Suwalski, Bydgoszcz, ul. Sniadeckich nr. 2. 1037

Majątek
400 morg. w tem 15 morg. łąki, blisko Bydgoszczy, z całym inwentarzem za 60 tys. zł. przy wpłacie 25 tys. zł. na sprzedaż Zet. Nowakowski, Dworcowa 3a. 1304

Dom
II-piętrowy w rynku, w tem 2 składy, nadające się na hurtownię do objęcia i skład i 4 pokoje z kuchnią. Cena 40 000 zł. przy połowie wpłaty. Piasecki, Dworcowa 80. Na odpowiedź 1 złoty.

Dom
I-piętrowy, w tem skład towarów krótkich, bardzo dobrze prosperujący. Do objęcia cały dom, 5 pokoi i kuchnia wraz ze składem. Cena 4 000 zł. Piasecki, Dworcowa 80. Na odpowiedź 1 złoty.

Skład
z kompl. urządzeniem i modnymi oknami wystawowymi, nadające się na interes obowiązuje każde inne przedsiębiorstwo, jest zaraz na sprzedaż. Aleje Mickiewicza nr. 5. 1293

Dom
z ogrodem, stajnią i wolnym mieszkaniem za 4000 zł. na sprzedaż Sonnberg, Sniadeckich 7. Tel. 41. 1270

Narodził się
dom z 3 interesami i 7 mieszkańcami, dobre procentowanie, w bardzo dobrym położeniu tania na sprzedaż. Wiad. udzielił Gdańska 43. I. 103

2 domy
3 morgi ziemi i stajnie, wszystko w dobrym stanie zaraz na sprzedaż za 6 tysięcy zł. w Bydgoszczy Gdzie? wskaże Dz. Bydg. 1211

Dom
z wielkim placem, nadający się na każde przedsiębiorstwo, przy ul. Gdańskiej na sprzedaż. Zgł. J. Stelmach, Sniadeckich 11, II pstr. dom tylny. 1299

Dwa
domy piętrowe, jeden parterowy, na jednym podwórzu, z ogrodem i sadem, nadający się na fabrykę lub warsztaty, zaraz tania na sprzedaż. Wiadomość Weiniany Rynek 2, w składzie. 1307

Stolarnia
i pantoflarnia, wielki skład, nadający się na każdą branżę i mieszkanie, w pobliżu Bydgoszczy jest od właściciela z powodu choroby na kilka lat do wydzierżawienia. Tamże na sprzedaż rozmaite meble i kilka par tysięcy drzewa na pianofle, gotowego doobjęcia. Gdzie wskaże Dzień Bydg. 1210

Kuźnia
zabudowania maszynowe, 8 morg. ziemi, przy Bydgoszczy za 4 500 zł. Nowakowski, Dworcowa nr. 30a. 1305

Urządzenie
sklepu kolonialnego tania na sprzedaż. Długosza 14 I piętro praw. 1204

Skład
kolonialny z urządzeniem i towarem z wolnym mieszkaniem za 2200 zł. zaraz na sprzedaż. Adres wskaże Dz. Bydg. 1254

Skład
kolonialny z urządzeniem, towarem i mieszkaniem 2 pokoje z kuchnią, tania na sprzedaż Gdzie? wskaże Dz. Bydg. 1315

Urządzenie
pokoju do oddania tania. Dodolska, Szwedorowo, Ks. Skorupki 13. 1023

Pianino
używane, w dobrym stanie, kupię. Pośrednictwo wykluczone. Łask. zgłosz. piśmiennie uprząż z odaniem ceny St. Szybowski, Bydgoszcz, ul. Sienkiewicza 46, I p. 1216

Tanio
są jeszcze do nabycia używane meble. Kto potrzebuje, niech spieszy kupić łóżka, kanapy, krzesła, stoły, szafy, bielizniarki i inne rzeczy. Ostatni tydzień wyszeżdzą. Dowiedz się się Kręcielna 5, Polska Centrala Handlowa. 1107

Maszyny
do szycia pierwszorzędnej jakości z długoletnią gwarancją także na dogodnych warunkach, sfały po cenach konkurencyjnych zawsze w wielkim wyborze na składzie. A. Wasiełski, Dworcowa nr. 15 a. 563

Maszyna
Singera czolenkowa na sprzedaż. Sienkiewicza nr. 55 II pstr. 1321

Kanapy
pluszowe od 110 zł. leżanki od 45 zł. począwszy za gotówkę i na raty poleca Tapicernia Janowicza, Jagiellońska nr. 4, drugie podwórze. 1143

Magieli
na sprzedaż Podwałe 14. 1265

Sypialka
jasna bardzo tania na sprzedaż. Pomorska 40 parter 1322

Pokoje
męskie i jadalnie, pierwszorzędne wykonanie tania na sprzedaż ulica Matejki 3 Stolarnia. 660

Meble.
Najtańsze źródło solidnej roboty, sypialki różnej, jałki dembowe, szafy wszelkie, kuchnie, stoły, krzesła, kanapy, leżanki i inne. Korzystny zakup w składzie Dobrzyńskiego, Długa 4. 1235

Na sprzedaż
12 ławek i tablica dla szkoły prywatnej J. Wojciechowski, budownictwo, Chocimska nr. 17. Tel. 1302. 1318

Na sprzedaż
eleganckie suknie i kapelusze. Matejki 10, parter, strona prawa 1093

Materace
poduszkowe i sprężynowe za gotówkę i na raty poleca Tapicernia, Jagiellońska 4, drugie podwórze. 1144

Powózki
kryta, dobrze utrzymana, ma na sprzedaż Sentkowski, Nakło, ul. Dworcowa. 1077

Szafa
dębowa, duża, dobrze utrzymana, na sprzedaż. Kadno, ul. Toruńska 178, I piętro. 1086

Węgiel
drzewo, koks ze składnicy i zaraz w dom dostarcza Henke Nowodworska 7 tel. 990. 1150

Pies
(wilk) bardzo czujny tania na sprzedaż. Nowodworska 7. 1156

Koń
5 letni na sprzedaż. Nowodworska 7. 1155

Krowa
z drugim cielęciem, na ocielaniu, zaraz na sprzedaż. Kachelski Jan, Wypaleniska, pow. Solec kujawski. 1176

Pies
czujny wilczek tania na sprzedaż, ul. Bocianowo 39 I pstr. lewo. 1266

NA RATY „ODZIEŻ”

ulica Jana Kazimierza nr. 2.

Ubrania męskie i dziecięce. Płaszcz damskie, męskie i dziecięce.

Firma chrześcijańska.

KUPNA

Kupię
kasę (Registrirerskasse) w dobrym stanie. Proszę o podanie wielkości oraz ceny. A. Przybyłski Gdańska 15. 1166

Placę
najwyższe ceny za skóry lisie, wdyry i wszelkie inne. Garbuję i farbuję skóry zagraniczne każdego rodzaju. Skóry gotowe w naturze i farbowane mam na składzie. Malborska nr. 13. Wilczak. 641

Poszukuję
używaną ławkę. Konatkowski, Wysoka nr. 27. 1119

Kupię
używane pianino lub skrzydło. Hotel Aleksiewicza, Nakło. 1308

Kupię
20-60 morg gospodarstwo przy większym lub mniejszym mieście gdzie stacja kolejowa. Of. pod „Gospodarstwo” do Dz. Bydg. 1296

Angielskiego.
Lekcy, udzielam poje-dynczo i w kompletach. Zwracam szczególną uwagę na poprawną wymowę. Siwackiego 1, II pstr. 1. 879

Nauczyciel
udziela lekcji, przygotowuje do szkół. Klasy niższe. Oferty pod „Warszawianin” do Dzień Bydg. 1262

Udziałem
lekcji gramatycznego pi-sani na maszynach różnych systemów. Dworcowa 31 I pstr. lewo. 646

Leccji
muzyki i solowej udziałem bardzo tania. Zamojkogo 21. Lewandowska. 1292

Piątoklasistka
udziela lekcji dziewczynkom klas niższych. Oferty pod „Piątoklasistka” do Dzień. Bydg. 1333

POSADY

Akwizytorzy
do Księgi Adresowej Polski dla Handlu, Przemysłu, Rzemiosł i Rolnictwa, wydawnictwa Twa Reklamy Międzynarodowej Rudolfa Mosse do zbierania ogłoszeń i zamówień na listę Adresową Polski potrzebni w każdym powiecie Pomorza i Poznańskiego. Praca stała, prowizyjna. Oferty z referencjami przyjmują St. Zielinski, Bydgoszcz, Frankiego 8, tel. 978, Przedstawi. tel. na Pomorze i Poznańskie Tow. Reklamy Międzynarodowej. 1275

Kowal
samodzielną, pierwszorzędny do fabryki wozów i 1 skrzydełarz wozów przy dobrej płacy. M. Dietrich, Mogulno. 1215

Poszukuje
się zaraz pierwszorzędny kucharkę. Kawiarnia i Restauracja, Pomorzanka, Toruń, Sierozka 20. 1182

Dom. Bądecz
p. Wysoka poszukuje od 1 kwietnia doskonałego stelmacha z uczniem. 1170

Tapicer 1142
tylko dobra siła może się zgłosić. Bocianowo 4.

Służąca
porządna i uczciwa, umiejąca nieco gotować, prać i prasować, potrzebna od 1 lutego do 3 dorosłych osób. Zgł. ul. Krasieńskiego 5 I pstr. lewo. 1259

Pomocnika
frzyzjerskiego poszukuje zaraz Leon Wasik, Okole, ul. Jasna 1a. 1323

Chłowiec
z dobrymi świadectwami szkolnymi chcący się wyuczyć praktyki biurowej (biur adwokatów) może się zaraz zgłosić. Gniatczyk, obrońca sądowny, Bydgoszcz. Stary Rynek 16 do 17. 1269

Chłopca
do posyłek, z ukończoną szkołą, uczciwego i porządnego poszukuje zaraz: Fa. „Rika” Bud. Tow. Akc. Bydgoszcz, ul. Marcinkowskiego 9. 1326

Dziewczę
do posługi na przedpołudnie potrzebne. Zgł. Sniadeckich 31 II pstr. prawo. 1332

Służącą
na stałe lub na przychodnia potrzebną Stary Rynek 20, skład obuwia. 1291

Poszukuje
zaraz ucznia do mojej piekarni. Specht, mistrz piekarski, Sienkiewicza 34. 1312

Gospoia
która gotuje szyje, prasuje, przyela by posadę w lepszym domu, może też i u samotnego pana. Of. pod „A. 1888”. 1255

Kupiec
rutynowany, ostatnio dwa lata na stanowisku samodzielnym, poszukuje od 1 lutego posady, branża obojętna ewtl. przyjmę zastępstwo jako podróźniący. Oferty pod „Kupiec II” do Dzień Bydg. 1336

Czeladnik
młynarski, obeznany dobrze z motorami poszukuje posady. Dominik Redewski, Turzyński p. Korytowo pow. Swiecie. 1199

Fotograf
który przybył z prowincji, poszukuje zajęcia w zakł. fotograficznych lub w magazynach podobnych. Zgł. do Dzień. Bydg. pod „W. K.”. 1122

Urządnic
gospodarczy, żonaty, z 25-letnią praktyką, w ciężkiej i lekkiej ziemi, z dobrymi poleceniami, poszukuje posady od 1. IV. 25. r. pod ogólną dyspozycją. Zgł. przyjmuję Lesikowski Siuotary, poczta Gogoliniek, pow. Bydgoszcz. 875

Starszy
zełowiek z referencjami i gwarancją poszukuje miejsca do biura lub jako magazynier. Łask. zgłosz. pod „Korespondent” do Dzień. Bydg. 1088

Kupiec
posiadający interes przy ul. Gdańskiej, przyjmie zastępstwo poważnych firm. Of. pod „H. T.” do Dzień. Bydg. 1335

Panienska
która ukończyła szkołę handlową poszukuje posady. Łask. zgł. do Dz. Bydg. pod „Absolwentka”. 1223

Buchalter
(bilansista), samodzielny organizator, ma godziny wolne. Adr.: ul. Jasna nr. 29a m. 6. 715

Poszukuje
posady jako urzędnik gospodarczy, przedsiębiorca lub wódrarz. Posiadam dobre świadectwa. Zgł. upr. Fr. Meller, Gąsiorki poczta Morzeszczyn, pow. Starogard. 1272

Pracząca
poszukuje prania po za domem ul. Dąbrowskiego 11 II pstr. lewo. 1192

Który
z P. P. Adwokatów przyjmie syna z porządną rodziną w praktykę biurową? Łask. zgłosz. do Dzień. Bydg. pod „Wykształcenie”. 1104

DZIERŻAWA
Do wydzierżawienia ubikacje fabryczne dawniejszej fabryki maszyn rolniczych z pewnymi maszynami i placem wystawem w śródmieściu w większym mieście w Poznańskim. Zgł. pod „A. A. B.” do Dz. Bydg. 1179

Skład
w ożywionej dzielnicy poszukuje za dobrą dzierżawą Of. do Dzień Bydg. pod „Dzierżawa”. 1328

Garaż
do samochodu do wynajęcia. Gdzie, wskaże Dzień Bydg. 852

Skład
w centrum poszukuje się. Of. do Dz. Bydg. pod „L. P. 82”. 1221

Skład
cuklerków wraz z mieszkaniem w centrum, nadający się na każdą branżę do odstąpienia zaraz. Wiad. w Dzień. Bydg. 1278

Pianino
wynajmę do ćwiczeń na godziny. Długosza 10 II pstr. 1317

MIESZKANIA

Poszukuje
się pomieszkania 4 do 6 pokoi zaraz lub później. Of. do Dz. Bydg. pod „B. Z.” 1214

Młode
bezdzielne małżeństwo szuka próżnego pokoju lub przyjmie posterstwo. Zgł. pod „M. C.” do Dz. Bydg. 1257

Poszukuje
od 15. I. mieszkanie 1-2 pokoje z kuchnią. Zgł. do Dzień. Bydgosk. pod J. K. 70. 684

Pokój
z kuchnią zaraz do wynajęcia. Nakielska 25 w podwórzu, lewa ofic. parter prawo. 1184

Mieszkanie
4-pokojowe, w lepszym domu, na Okole, do wynajęcia. Powazni refleksjanci zechcą się zgłosić pod „Okole” do Dzień. Bydg. 1227

Urządnic
kolejowy poszukuje mieszkania 1-2 pokojowego z kuchnią, w Bydgoszczy. Zgłosz. przyjmuję Nowakowski, Nowawies Wielka, pow. Bydgoszcz. 1300

Mieszkanie
5 lub 6 pokojowe w Poznaniu centrum zamienię na mieszkanie w Bydgoszczy na Okole lub sąsiedztwie. Dokładne oferty do Dz. Bydg. pod „Poznan Centrum”. 1314

Zamienie
eleganckie 4 pokojowe duże mieszkanie w wszelkich wygodach na 3 pokojowe mniejsze. Adr. Garbary 20 II lewo. 1295

POKOJE

Pokój
na 1 lub 2 osoby z utrzymaniem, wejście oddzielne do wynajęcia. Krasieńskiego 14. pstr. 1260

Pokój
dobrze umebl. natychmiast lub później do wynajęcia. Cieszkowski 9 pstr. 135

Pokój
umebl. dla 2 lub 1 osoby z obiadem lub całodziennym utrzymaniem do wynajęcia. Długosza 10 II pstr. 1316

Potrzebny
ładny, sioneczny pokój umeblowany z używalnością kuchni w okolicy Zaczysza. Of. C. B. „Express”, Gdańska 2. 1352

Pokój
umebl. dla 2 panienek, ubikacje fabryczne dawniejszej fabryki maszyn rolniczych z pewnymi maszynami i placem wystawem w śródmieściu w większym mieście w Poznańskim. Zgł. pod „A. A. B.” do Dz. Bydg. 1179

Pokój
umebl. do wynajęcia. Mazowiecka 41-42 I pstr. front, brama wjazdowa. 1247

Pokój
umebl. dla 1 lub 2 osób do wynajęcia blisko ul. Kordeckiego. Gdzie? wskaże Dz. Bydg. 1175

Pokój
słoneczny dobrze umeblowany z centralnym ogrzewaniem, elektr. światłem do wynajęcia, solidnemu panu od 1. II. przy ul. św. Trójcy. Wiadom. w Dz. Bydg. 1330

Pokój
dla 2 panów zaraz do wynajęcia. Pomorska nr. 49 50 III lewo. 1289

Pokój
umebl. z całym utrzymaniem do wynajęcia. Adr. wskaże Dz. Bydg. 1325

Pokój
dobrze umebl. na dwie panie. Warszawska 15 II pstr. prawo. 1196

Pokój
umebl. dla 2 panów lub pań z całodziennym utrzymaniem zaraz do wynajęcia. Nakielska 25 w podwórzu, lewa ofic. parter prawo. 1347

POŻYCZKI

Poszukuje
spólnika z kapit. 10000 zł. dla założenia oddziału w Bydgoszczy, interes handlowo-przemysłowy, ryzyko wyłączone. Zyski przeszło 50 tys. zł. rocznie. Zgłosz. przyjmuję C. B. „Express”, Gdańska 2 dla inżyniera „A. X.” 1258

2500 zł.
poszukuje pożyczki na 3 miesiące, gwarancją pewna ewtl. przyjmę współnika z kapitałem 4000 zł. Oferty upr. się do „PAR”, Dworcowa nr. 72 pod „H. L. R.” 1297

Inteligentna
osoba, posiadająca kilka tysięcy pragnie zapoznać męzczyznę starszego, fachowca, któremu potrzebna gospodyni i opiekunka, można wspólnie założyć jakiś interes. Zgł. pod „44” do Dzień. Bydg. 1257

Obelge
zruconą na Wandę Grzelak odwołuję. Bartylaczyk. 1268

Zaginął
wilk ciemno-rudawy w śróde wieców. Upraszam o odprowadzenie na Sienkiewicza 44, I p. prawo. Niewielkij posiadacz będzie pociągnięty do odpowiedzialności sądowej. 1242

Zaproszenie
na
walne zebranie Bractwa Strzeleck.
w dniu 27 stycznia 1925 r. wieczorem o godz. 8
w SIRZELNICY.

PORZĄDEK OBRAD:

1. Zagajenie i odczytanie protokołu z ostatniego walnego zebrania.
2. Sprawozdanie Zarządu
  - a) prezesa
  - b) sekretarza
  - c) skarbnika.
3. Sprawozdanie komisji rewizyjnej i udzielenie skarbnikowi absolutorjum.
4. Sprawa składek związkowych.
5. Budżet na rok 1925.
6. Wybór nowego zarządu w miejsce ustępującego.
7. Wybór 3 członków komisji rewizyjnej.
8. Wybór 6 członków komisji zabawowej.
9. Wnioski Zarządu i członków.
10. Sprawa ponownego nabycia Strzelnicy.
11. Wnioski bez uchwał.

Wobec ważności wyżej podanych obrad zarząd prosi o punktualne i gremjalne stawienie się wszystkich członków.

Troczeczka bal strzelecki odbędzie się 14-go lutego br. w Strzelnicy.

Bydgoszcz, dnia 15 stycznia 1925 r. (1327)

Zarząd

(-) Idzkowski, prezes. (-) Weber, sekretarz.

Crepe de Chine

w wielu pięknych kolor. metr 9,20,
w doborowym, ciężk. gat. „ 11,40
sprzedaje od 12 do 31 km.

„CZESANKA“ Gdańska 157.

Ruchomy trak

(1232)
wraz z lokomotywą potrzebny do przetarcia
3000 m. sześć sosny. Zgłoszenia przyjmuje
Franz Machatscheck, Bydgoszcz, Dworcowa 57.

Dobrze prosperujący

interes rzeźniczy
w Gdvi (Pomorze)

z żywym i martwym inwentarzem za gotówkę
natychmiast na sprzedaż. Zgłoszenia do Biura
Ogłoszeń „PAR“, Bydgoszcz, Dworcowa 72 pod
nr. 413-5. (1298)

Poważna instytucja przemysłowa przyjmie
od zaraz (1245)

czynnego wspólnika
z kapitałem od 6-10 tys. zł.

Wysoki zwsk zapewniony. Oferty uprasza się
pod „Wspólnik 250“ do Dziennika Bydgoskiego.

MIESZKANIE
6 pokojowe

z wszelk. przynależnościami przy ul. Gdańskiej
w pobliżu Aleji Mickiewicza do odstąpienia lub
zamienię na 7-pokojowe. Tylko pisemne
oferty uprasza się przesać pod „Mieszkanie“ do
„PAR“, Dworcowa 72. Pierwszeństwo mają
reflektanci na zamiane. (1302)

LOKAL

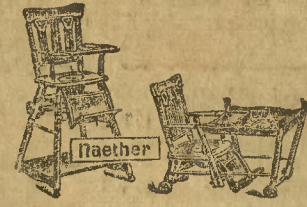
duży, w śródmieściu, w najlepszym położeniu,
nadający się do każdej branży, zaraz
z urządzeniem do oddania. Oferty uprasza
się pod „2000/25“ do Biura Ogłoszeń
„PAR“, ulica Dworcowa nr. 72. 934

SKLEP

w śródmieściu z mieszkaniem do 3 pokoi
poszukuje do wynajęcia
Oferty do „PAR“, ulica Dworcowa nr. 72
pod numer „413/13“. 1303

Wózki dziecięce
spacerowe i sportowe
łóżka dziecięce, krzeselka
wanienki dla dzieci
A. HENSEL
Dworcowa 97.

1073

Potrzebny od 1. 4. 25.

Kowal

obeznany z prowadze-
niem parowej młocarni
z własnymi narzędziami
do (1229)

Majętność Łucznicza,
p. Maksymilianowo
pow. Bydgoszcz.

Państw. Nadleśn. Stronno

sprzeda dnia 23. 1. 1925 r. od godz. 10-tej począwszy
w Hotelu p. J. Nowaka w Koronowie w drodze licytacji

drzewo opałowe
i użytkowe

z wszystkich leśnictw.

Nadleśniczy.

1276

Termin parcelacji
majątności Dziedzinek

odbędzie się

w poniedziałek, dnia 19. b. m.
w południe o godzinie 12-tej

w szkole w Dziedzinku p. Mąkowskim, pow. Bydg.

Przy stawianiu wniosku o przyznanie parceli musi
być wpłacone 10 proc. ceny kupna jako wadium.
Wnioski bez wpłaty na wadium nie będą uwzględnione.
Prosimy reflektantów o punktualne przybycie.

Polski Bank Parcelacyjny
Bydgoszcz, Jagle Ilońska 54. 1256

Majątność Kościerzynę

w powiecie wyrzyskim wielkości ca. 360 morg
sprzedany korzystnie.
Inwentarz żywy i martwy kompletny, ziemia
pszenno-buraczana, budynki masywne w bardzo
dobrym stanie. Pałacyk o 12 pokojach w parku.
Centralne ogrzewanie, siła i światło elektr.

Polski Bank Parcelacyjny, Bydgoszcz
ul. Jagle Ilońska 54. (1373)

Mamy do wdzierżawienia
2 majątki ziemskie

wielkości ca. 400 i 800 morg na korzystnych warunkach.
Zgłosz. z podaniem kwalifikacji i posiad. gotówki przyjmuje
POLSKI BANK PARCELACYJNY, Bydgoszcz
ul. Jagle Ilońska 54. (1374)

Zamiast TRANU dla dzieci oraz osób
JECOROL A. BUKOWSKIEGO

Magistra
polecia się znany od lat wielu
Magistra
Regestr. M. Z. P. Nr. 214
Laboratorium chemiczne Apteki, Warszawa, Marszałkowska 54
telefon 13-19 (25238)
Sortadaż w aptekach i skl. aptecz. Wystrzegać się naśladowictwa.
Uwaga! Wszystkie wyroby naszego laboratorium są zaopatrzone
w czerwony podpis „A. Bukowski“ i markę ochr.: trójkąt ze statywą.

Czytelnicy!

Popierajcie firmy ogłaszające się
w „Dzienniku Bydgoskim“ i
przy zakupach swych powo-
lujcie się na pismo nasze.

Inspektorów-akwizytorów
i agentów (1274)

do przyjmowania deklaracji na ubezpieczenia od
ognia, kraźczy z włamaniem, nieszczęśliwych
wyadków, odpow. edzialności prawno-cywilnej,
od szkód transportowych oraz szub i lus er, od
rozbicia, na stałą pensję i prowizję poszukuje
we wszystkich miejscowościach

Towarzystwo Ubezpieczeń „Silesia“
Spółka Akcyjna
Oddział w Torunlu, ul. Piekary nr. 25.

Introligator

zdolny wykwalifikowany starszy majster
potrzebny zaraz do Zakładu Introliga-
torskiego Księgarni „Wiedza“ w Gru-
dządzu, ul. Włbickiego nr. 33. (1273)

Młodszy, dobry
ZECER

lub 1185

INTROLIGATOR
na stałą pracę może się natychmiast zgłosić.
Drukarnia Polska,
Sępólno - Pom.

biegłego ksiązkowego

możliwie kawalera, ze znajomością benko-
wości i dłuższą praktyką. Władanie
w słowie i piśmie językami polskim i nie-
mieckim konieczne. (1218)

Zgłoszenia z odpisami świadectw i ży-
ciorysem pod K. S. do eksp. Dzien. Bydg.

Kowala-
maszynistę
z uczniem
bez własnych narzędzi i
stelmacha

poszukuje od 1. 4. (1282)
Majątność Kusowo
p. Kotomierz pow.
bydgoski.

Kowal
maszynista
z czeladnikiem
i uczniem

szuka miejsca od 1. 4. 25
na większe Dominium
lub dzierżawę. Zgłosz.
pod „Kowal“ do Dzien.
Bydg. (1287)

Poszukuje się pierw-
szorzędną (1025)
fryzjerke
do mego damskiego sa-
lonu. (1025)
Fr. Jabłoński,
ul. Niedźwiedzia nr. 4.

Zamiana mieszkania.

4 pokoje z pokojem dla
służącej, świeżo odno-
wione z wszelkim kom-
fortem i wszelkimi wy-
godami w nowoczesnym
domu przy ul. Zamoj-
skiego zamienię na 6
pokoi w centrum. Zgł.
pod „Zamiana“ do Dz
Bydg. (977)

Kleszczki

do bielizny
zsprężynką
sztuka 5 gr., 1 gros
5 zł., 6 grosów 30 zł.
franko zaliczka (1225)

Kazimierz Dux,
ul. Gdańska nr. 149.
Poszukuje się
agentów.

ser tyłczycki

pełnotłusty, półtłusty (668)

ser limburški

pełnotłusty, półtłusty (668)

ser owczy

pełnotłusty,

kwarcóg

w każdej ilości codzien-
nie świeży.
Zamówienia przyjmują
codziennie nasze bia-
łe wozy sprzedawcze i
biuro przy
ul. Jackowskiego 25-27.
Szwajcarski dwór,
Sp. z ogr. odp.